

**800 ÉVES
SZILÁGYPERECSEN**

800 éves
Szilágyperecsén

Összeállította:
Gáspár Attila

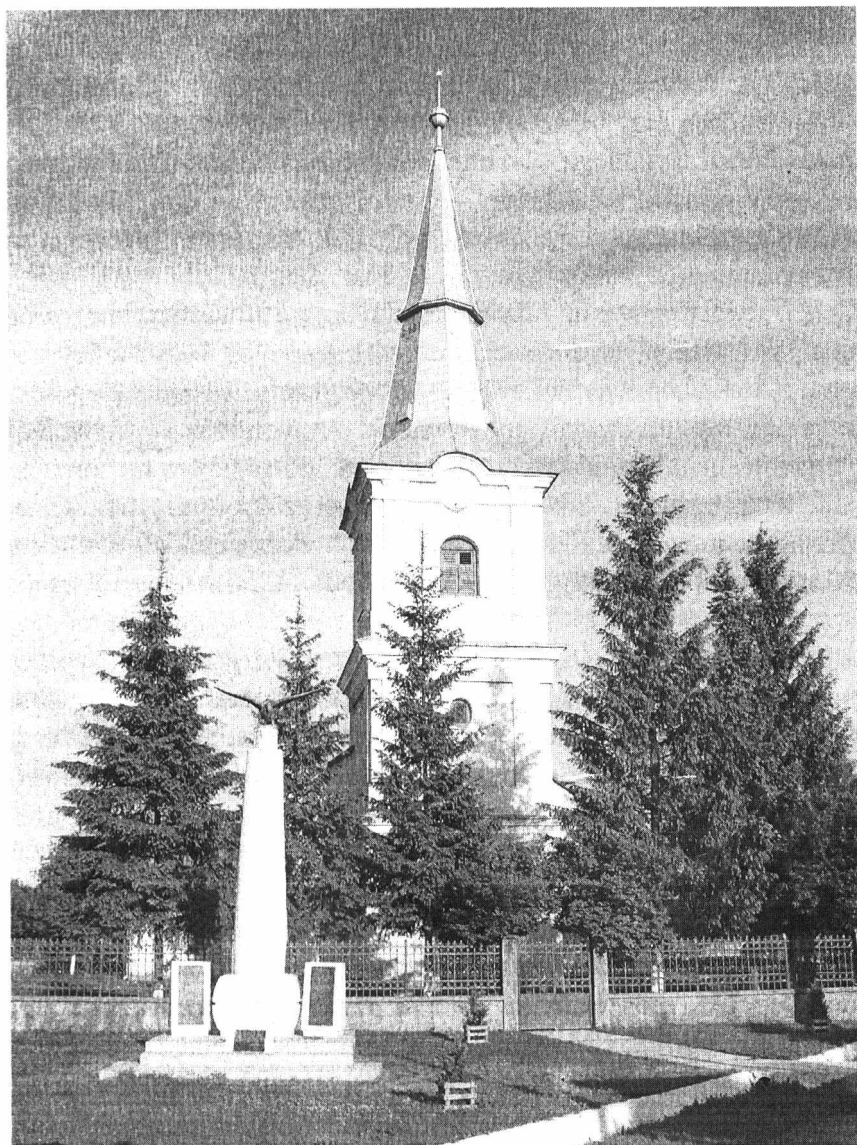
Tördelőszerkesztő:
Kállai Katica

Color Print Nyomda
Zilah 2005

A nyomtatványt kiadja
a Szilágyperecseni Polgármesteri Hivatal és
a Helyi Önkormányzat.

A HELYI TANÁCS TAGJAI

BONCIDAI CSABA POLGÁRMESTER
GÁLL SÁNDOR ALPOLGÁRMESTER
JÓZSA TIBOR KÉPVISELŐ
JÓZSA SÁNDOR
SAJTÓS SÁNDOR
BÁKAI MÁRTON
JÓZSA CSABA
DEBRE ÁRPÁD
DARABONT ATTILA
VIG SZABÓ LEVENTE
BRAICA CORVIN
POP DUMITRU
POP DOMIȚIAN
PASCA IOAN
CODRE MARIN

Polgármesteri köszöntő

Kedves olvasó!

E sorokkal köszöntöm mindazokat, akik e könyvet forgatják és érdeklődnek Szilágyperecsén múltja és jelene felől. Mindenkinek az emlékében megmarad a gyerekkori élmények közt a védettséget biztosító otthon melege, a táj minden adottságával, az otthon formáló lakosok minden szokásával. A nyolcszáz éves emlékünnepen mindezekről megemlékezünk és próbáljuk közösen átélni ezeket az érzéseket.

A Várad Regisztrum 1205-ben említi hogy e táj adófizető közösség által lakott terület, de a történelmi leletek bizonyítják, hogy a feljegyzés előtt már rég lakott terület volt, tehát több generáció mondta jogosan: ez az én otthonom, itt vagyok otthon. A nyolcszáz év távlatából megemlékezünk mindazokra, akik itt éltek, dolgoztak és megőrizték, alakították e tájat az utókornak. Emlékezünk azokról, akik itt születtek és elköltöztek, de különös képen azokról, akik életükkel fizettek a tatárdúláskor és más világégések idején. A falu népe többször szenvedett a tatártól, töröktől, többször menekült az ár elől de minden természeti csapás és ínség után újból életre kelt, épített, dolgozott és bízott a jövőben. A falu első neve bizonyítja, hogy eredetileg a Kraszna folyó mindkét partján helyezkedett el a falu, laktak a vízen túl és a vízen innen. Ma már a folyó nem elválasztó vonal, a falu összeforrt, több nemzetnek biztosítja az otthonot. A másság, a kölcsönös megértés és megbecsülés példája ez a falu, nemzet és vallási hovatartozástól függetlenül mindenki egyetértésben élhet benne. E tény bizonyítja az új házak sora, a fiatal nemzedék fészekrakó kedve, a megmaradás és az itthonmaradás záloga ez. Ittmaradni nem azt jelenti, hogy *itt* megtorpanni, megfenekleni, hanem azt, hogy a környezetet úgy formáljuk, hogy kellemes legyen itt családot allapítani, itt élni. A helyzet nagyon biztató, rövid időn belül megteremtődnek azok az infrastrukturális adottságok, amelyek serkentik a falu gyors fejlődését. A teendő sok, a kihívás nagy, de közösen megvalósítható. Isten áldása, kegyelme és jókedve kövessen és adjon erőt a továbbiakban.

Bonczidai Csaba

Cuvântarea primarului

Stimați cititori!

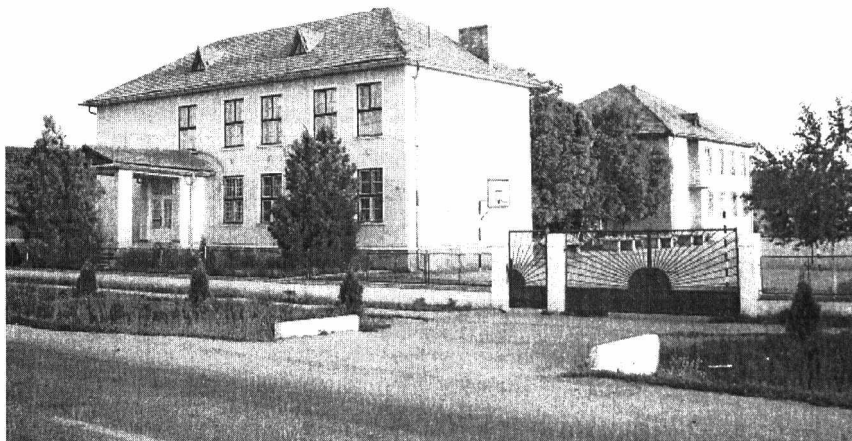
Doresc să vă felicit cu ocazia împlinirii a optsute de ani de la prima atestare documentară a localității Pericei. În amintirea ficăruia rămâne imprimată amintirile din copilărie, căldura și protecția oferită de familie, obiceiurile locului și fizionima oamenilor locurilor băștinașe .

Registrul de la Oradea din anul 1205 amintește că pe aceste meleaguri au trăit cetățeni plătitori de impozit, dar investigațiile arheologice argumentează că aceste meleaguri au fost locuite înaintea acestei date. Cu această ocazie ne aducem aminte de înaintașii noștrii cei care au trăit pe aceste meleaguri, în mod deosebit de acele persoane care au căzut victime ale năvălirilor tătare când marea majoritate a locuitorilor satului au fost masacrați. Locuitorii satului de multe ori au fost jefuiți de tătari de turci, au suferit din cauza inundațiilor dar totdeauna dărtorită voinței de a supraviețui au reușit să se ridice să construiască, să fixeze privirea în viitoarea generație.

Din prima denumire slavă a localității deducem că cele două maluri ale râului Crasna au fost locuite, dar apa a constituit un obstacol. În zilele noastre apa nu mai este un obstacol, oamenii nu mai sunt condamnați la separare, ci în armonie și în înțelegere trăiesc mai multe naționalități. Chiar localitatea este un model al respectului reciproc între naționalități și religii, dovada bunei conviețuiri este faptul că natalitatea este pozitivă, tinerii își stabilesc cuibul în localitate, acest fapt este bucurător și promițător mai ales când se finalizează primele investiții în domeniul infrastructurii. Prin derularea programelor de îmbunătățire a infrastructurii vom crea condițiile dezvoltării rapide a localității. Pentru crearea condițiilor optime de locuit este necesară unirea forțelor din partea fiecărui cetățean al acestei localități. Avem mult de lucru, dar cu ajutorul și binecuvantarea lui Dumnezeu vom avea putere să mergem mai departe.

Bonczidai Csaba

800 éves Szilágyperecsen

Scurtă prezentare

Pericei este o așezare veche a cărui nume este de origine slavă cunoscută sub numele de PEREZNEK între anii 1205-1235, evoluând apoi după cum urmează: PERECHUM în anul 1351, PERECHEN în 1356, PERETSEN în 1364, PERECSEN în 1417, PETRECZEN în 1460, 1461, PEREZEN în 1533, PERECHYEN între 1553-1601, PERECSIN în 1733, PERICEI în 1918, PERECSENY în 1940 și PERICEI după 1944.

Comuna Pericei în prezent este compusă din următoarele sate: satul Pericei, Periceiul-Mic, Bădăcin și Sici. Se mărginește în partea de vest cu orașul Șimleu-Silvaniei, la sud cu satul Bic și Crasna, la est cu comunele Vârșolt și Borla, iar la nord cu Bocșa, Câmpia și Ilișua. Comuna este așezată pe o suprafață de 5.905 ha. Satul Pericei are o așezare aureolar-tentaculară având un număr de 2.916 locuitori. Satul este și centru de comună în județul Sălaj. Teritoriul satului este străbătut de la vest de drumul județean Zalău-Șimleu Silvaniei, drum modernizat. Distanța până la municipiul Zalău este de 22 km, iar până la Șimleu-Silvaniei numai 5 km. Teritoriul satului este situat în zona deluroasă care aparține dealurilor Silvaniei cu altitudinea între 200-400 m, teritoriul fiind străbătut de râul Crasna care trece prin satul Pericei. Clima comunei se încadrează în sectorul cu climă moderat, caracteristic regiunilor vestice și nord-vestice ale țării

Atestarea documentară despre Pericei este cu numele său din anul 1205, dar se spune despre el că ar fi existat ca așezare omenească, un document maghiar arată că probabil populația satului era păgână până prin anul 1052 când se încreștinează. iar în anul 1543 populația satului îmbracă reforma religioasă a lui Luther, devenind în Pericei biserică reformată dar numai ca instituție, fără construcție, deoarece construirea bisericii reformate începe abia în anul 1668, dar se întrerupe din cauza năvălirii tătarilor, când locuitorii s-au refugiat, continuând apoi construcția, materialul fiind luat din rămășițele castelului Bathori din localitate. În anul 1475 locuitorii satului plăteau impozit familiei Bathori. Satul Pericei a avut un rol important în apărarea cetății Bathori în decursul secolelor. Prin anul 1576 regele

polonez donează acest teritoriu familiei Barhori Istvan, încredințatul regelui polonez, dar prin anul 1582 Bathori Istvan care este prefect „főispán” donează terenul pentru case, familiei Farkas Mathyas, iar pe urmă ajung să stăpânească și alte familii pe diferite părți di hotarul orașului. Pentru biserica reformată se toarnă un clopot în 1790 de către Rettegi Lazar György, iar altul în 1775 cu prescripția „Pentru mărirea lui Dumnezeu s-a turnat pentru ecleziaștii reformați 1775”. Biserica greco-catolică a fost construită din lemn în anul 1796 adusă fiind întregă din localitatea mSărăoad județui Satu-Mare, iar în 1886 pe același loc a fost construită o biserică din piatră. Matricolele bisericii greco-catolice se găsesc din anul 1824. Din anul 1700 se cunosc date privind reglementarea cârciumăritului și măcelăritului. Satul pericei a luat ființă pe moșiile Keller Samuilă, Korniş Nicolae, frații Milițer, familia Balogh, cetățenii fiind iobagi pe moșiile acestor grofi. În toamna anului 1944 țărani din Pericei au luat cu asalt pământul din fostele moșii ale lui Keller Samuilă și Balogh Andrei.

În anul 1998 numărul total de locuitori a fost 2.916 din care 1.480 bărbați și 1.436 femei, cuprinși în 840 gospodării. Repartizarea după naționalitate este astfel: 521 români, 2.260 maghiari și 127 rromi. Populația activă este în număr de 1.130 persoane din care 320 persoane sunt salariate și lucrează în administrație, învățământ, sănătate, cultură și o mică parte în industrie. De asemenea avem în satul nostru un număr de 12 întreprinzători. Structura populației din punct de vedere al religiei este: reformați 1.909, ortodocși 501, bapțiști 499 și penticostali 7. Populația ocupată în agricultură are o pondere covârșitoare.

Satul Pericei esta străbătut de râul Crasna, iar terenurile din apropiere sunt fertile pentru cultivarea zarzavaturilor ceea ce a determinat locuitorii să devină buni legumicultori. Din cele mai vechi timpuri s-au specializat în cultura cepei și usturoiului făcându-se cunoscuți prin aceasta în multe județe din țară. În prezent pământul este lucrat fără nici o formă de asociere, ei reușind prin mijloace proprii să-și cumpere tractoare și să le utilizeze după posibilități. Numărul unităților comerciale s-a dezvoltat foarte mult, există un număr de 10 unități comerciale și de alimentație publică.

800 éves Szilágyperecsén

De asemenea s-au înființat niște firme particulare de tâmplărie, de reparat autovehicule, brutării.

Se cunosc date de la începutul secolului XVII-lea despre școala maghiară. Din datele găsite în urma cercetărilor făcute la Arhivele de Stat filiala Sălaj, reiese că școala românească există de prin anul 1859, în locul unde este astăzi cimitirul greco-catolic. Primul învățător român din sat a fost Iacob Deleu „un om înalt, un român adevărat”. Se scrie despre el că în anul 1848 a luat parte la revoluție. În anul 1888 se fac proiecte pentru o nouă școală mai încăpătoare, dar care se zidește numai în anul 1897 pe locul dat de biserica reformată. Primul director de școală a fost Borbath Vilhelm. În anul 1924 existau 5 posturi din care 2 pentru secția română și 3 pentru secția maghiară. Între anii 1944-1966 numărul elevilor crește iar localul școlii devine neîncăpător. Se începe construirea unui nou local de școală cu 8 săli de clasă, un laborator, o bibliotecă, sală profesorală, direcțiune, secretariat și arhivă. Școala se dă în funcțiune la 1 septembrie 1966, director fiind Torge Ioan. Astfel în prezent școala funcționează în două clădiri, în clădirea veche funcționează și grădinița cu 6 grupe.

Ókori emlékek Percesen határában

Minden tájnak, településnek, így Szilágypercesennek is megvan a maga története. Megírásakor két alapvető kútfőt használnak: az íratlan és az írott történelmi forrásokat. Az íratlan forrásanyag a régészeti ásatások során vagy véletlen útján felszínre kerülő tárgyi emlékeket (edénytöredékek, kő- és fémeszközök, lakásnyomok stb.) öleli fel; míg az írott források a dokumentumok s minden olyan feljegyzés – el egészen napjainkig –, ami a tájhoz, településhez s annak eseményeihez kapcsolódik.

Szilágypercesen (a továbbiakban Percesen) a Kraszna-menti települések egyike, nevének első említését egy 13. századi dokumentum őrizte meg. De ezt megelőzően, több ezer évvel előtte a Kraszna folyó széles völgyének lankás dombjain az ókor embere megfelelő feltételeket talál a letelepedésre. A bővizű folyó gazdag volt halakban, a kiterjedt erdőség vadakban s a gyakran megáradó folyó völgye megfelelt a kezdetleges földművelésnek és állattartásnak. Nem csoda hát, hogy a mai település határában több helyen is megtalálták a csiszolt kőkorszak (Krisztus előtt 6000-2300) emberének nyomait.

A perceseni iskola gyűjteményében volt (remélem, ma is őrzik!) egy csiszolt kőbalta, amit a falutól keletre levő **Szilvakerek** határában találtak. A kőbalta szürkés-zöldes kőzetből készült, éle kissé gömbölyített, felső részét kalapácsként használták, erre utalnak az ütésnyomok. A kőbalta közepén van a sok munkával készített nyéllyük. A nyél használata fejlődést jelent a nyél nélküli kőbaltákkal szemben, amit a csiszolt kőkorszak első felében használtak.

Felszíni kutatás (terep bejárása) alkalmával a falu határában egy csiszolt kőkorszaki (neolitikum) települést is találtunk a Varsolcot

Perecsennel összekötő műút baloldalán, a **Keller-tag** nevű határrészen. Az 1980-as évek második felében, lelkes fiatalok segítségével, hozzá is fogtunk a település feltárásához – már ahol lehetett –, mert a szép, lankás domb teteje is szántóterület volt, s nem tehattük tönkre a kultúrnövényeket. Így is szép eredménnyel járt a régészeti kutatás. Sikerült feltárni egy lakás nyomait, aminek padlózata kerek folyami kővel volt kirakva, megtaláltuk a tűzhely nyomát, gabonatóroló- és szemétdödröket, amelyek összetört cserépedényeket is rejtegettek. Az előkerült kőeszközök, kerámiatöredékek és rétegtani megfigyelések alapján a települést a neolitikum második felére datálhatjuk.

A Keller-tag dombvonulatának Varsolc felőli részén bronzkori (Kr.e. 2300-800) cserépedény-töredékeket találtunk, amelyek a szántás következtében kerültek felszínre.

De a falu határának földje nemcsak kő- és bronzeszközöket, cseréptöredékeket rejteget még ma is, hanem nemesféműből – aranyból készült ékszereket is. A szakirodalomból tudjuk, hogy 1900 tájékán 2 db spirálos karperecet(?) találtak, 1909-ben pedig a **Cserealja** határrészben egy dupla spirálos karperec került elő. Mindkettő a bronzkorszak végére datálható. Ezek a budapesti Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményébe kerültek.

A Kraszna folyó völgyében sok ókori – kő- és bronzkori település volt, épp az említett életfeltételek miatt. Az adott korszakban a települések lakói egymással kapcsolatban voltak (lásd pl. a kerámia díszítőelemeinek hasonlatosságát), átadták egymásnak felfedezéseiket, tapasztalataikat s így, lassan bár, de elindult a népek „kultúrája”, hogy sokszáz esztendő múltán elérjünk a mába.

Lakóné Hegyi Éva

800 éves Szilágyperecsen

Szilágyperecsen rövid bemutatása és története

Fekvése és általános bemutatása

Szilágyperecsen a Szilágysomlyói-medence középső vagy inkább keleti részén terül el, a somlyói Magurát és a közelebbi Kopasz-hegy vonalától délre, a Kraszna folyó két partján. Itt vezet el a Nagyváradot és Zilahot összekötő országút. Perecsen a legközelebbi várostól Szilágysomlyótól alig öt kilométerre van, a megyeszékhelytől - Zilahtól - 25 km-re. Körben a következő települések a község határszomszédai: nyugaton Szilágysomlyó, délen Kraszna, délkeleten Varsolc, keleten Bádón és Szilagyballa valamint északon Baksa, Ilosva meg Somlyógyörtelek.

A jelenlegi közigazgatási beosztás szerint Szilágyperecsen, Szilagybadacsony, Somlyószécs falvak és Kisprecsentanya együtt alkotja *Szilágyperecsen községet*, s ennek értelemszerűen a legnagyobb települése és községközpontja Szilágyperecsen, amelyet az egyszerűség-rövidség kedvéért a helybeliek is többnyire csak Perecsennek neveznek, s jómagam is többnyire így fogom emlegetni. (A bemutatás elsősorban a községközpontot Perecsent ismerteti, de egyes adatok, főleg a statisztikaiak az egész községre vonatkoznak, s ezért többnyire jelzem, hogy mikor van az egész községről szó és mikor csak a községközpontról.)

Szilágyperecsen a nagyobb szilágysági települések közé tartozik, amely kiváló mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik: a Kraszna folyó lapályos része zöldségtermesztésre igen csak alkalmas, s település a dombos része inkább gyümölcs és szőlőtermesztésre. De az előbbinek van nagyobb jelentősége a helybeliek megélhetése szempontjából, különösen a hagymatermesztésnek.

Perecsenben mintegy 4000 ember él, ebből közel 2800 a községközpontban, s a többi a községhez tartozó két említett faluban (Szilagybadacsony, Somlyószécs) és egy tanyán. A lakosság felekezeti és etnikailag is vegyes, a magyarok azért valamivel

többen vannak az egész község szintjén, mint a román és roma etnikum, s a legnépesebb felekezet a református, és ezt követi az ortodox. (A részletesebb nemzetiségi és felekezeti adatokat később részletesebben...)

A község lakossága mintegy 1400 családi háztartásban él, közel ugyanennyi házban. Ebből mintegy 1050 van a községközpontban, a többi a hozzátartozó falvakban.

A községközpont Szilágyperecsént kettőbe vágja egyrészt az országút, (Zilahról-Szilágyosomlyóra vezető), annak bal oldalán viszonylag kevés utca és ház van, s a nagyobbik része az országút jobb oldalán van, amelyet viszont a Kraszna vize vág kettőbe. Az országútból jobbra Viz-utca visz be Perecsen sűrűbben lakott részébe. A folyó mentén van Alszeg, a Templom-utcával és van Felszeg, a Góc utcáva.. (Számos kisebb utcája van a településnek, amelyek közül egyet említenék a neve érdekessége miatt: van ilyen, hogy Boszorkány-utca.)

Szilágyperecsén rövid története

A koraközépkortól - még az Árpád-kortól folyamatosan lakott település. De a régészeti ásatások szerint már jóval a honfoglalás előtt éltek itt emberek, mert a Kraszna-mente igen alkalmas az emberi letelepedésre. A település neve is vélhetően szláv eredetű, akárcsak a Kraszna vizéé, (vagy a közeli Polyás erdő és Polyás-patak nevei is szláv eredetűek Major Miklós közlése szerint). Ebből arra lehet következtetni, hogy a népvándorlás korában szlávok élhettek itt, akiktől a honfoglaló magyarok átvették a folyó és a már létező település nevét és egyéb további helyneveket. Petri Mór a Perecsen elnevezést a szláv *Prek* jelentése szemben, *precсно* pedig szemben fekvő. (Értsd a víz túlsó partján fekvő, mert Perecsen a Kraszna túlsó, azaz jobb partján terült el). Van olyan feltételezés is, hogy Perecsen eredetileg a Kraszna bal (azaz innenső) partján lett volna, de később az árvizek miatt, illetve mert a település jobban ki volt téve a hadi úton elhaladó hordák támadásainak, költözött volna át a túlsó partra, a Nagy-hegy áradásoktól mentes oldalába...

800 éves Szilágyperecsen

Az írott forrásokban a település neve több formában szerepelt: a XIII. századtól kezdve **Pereznek, Perechun, Perechen, Perczen, Percsen, Percseny** és végül **Szilágyperecsen**. (A középkorban a magyar helyesírás véglegessé válása előtt a “cs” hangot jelölték “ch” vagy “cz” stb. kombinációkkal.) Ugyancsak Petri Mór közlése szerint a település neve először 1733-ban szerepel románul **Perecsiu** néven, (de még inkább Percinu) ebből lett később **Periceiu**, majd mai változatában **Pericei**. A középkori írott forrásokban legtöbbször a település neve (így van ez szinte minden falunévvel) a birtokadományok, peres iratokban vagy szerződésekben, tanúvallomásokban szerepel.

Közigazgatásilag a középkorban Percsen Kraszna vármegyéhez tartozott, (amelynek a közeli Szilágysomlyó volt a székhelye), csak egy rövid ideig került Közép-Szolnok vármegyéhez a XV- században, majd vissza ismét az előzőhöz, annak egész 1876-os megszűnéséig, amikor a megalakult Szilágy vármegyéhez került. Ide tartozott egészen az 1950-es (szovjet mintájú) tartományok és rajonok szervezéséig, amikor “Krisána” (Körös-vidék) tartományhoz került, s az 1968-as megyésítéssel az ismét létrehozott Szilágy megye része lett Szilágyperecsen.

Percsen határát a jelentős erdélyi famíliák közül a Báthori, Lónyai, Jakcsi, s később a Bánffy családok birtokolták, de másoknak is voltak itt részbirtokaik. A településen volt egy ideig (még a Szilágysomlyói várkastély megépítése előtt) a Báthori (Báthory formában is elfogadott a jeles erdélyi család nevének írása) család udvarháza, amelyet a XVII. században bontottak el. Percsenben megfordultak sokan az idők folyamán, a nevezetesebbek közül Thököly Imre kuruc fejedelem járt itt 1678-ban (ő volt II. Rákóczi Ferenc nevelőapja). De járt erre Bem apó is a seregével, és az idők folyamán még nagyon sokan áthaladtak erre, s nem mindenki jó szándékkal...

Percsen, mivel út menti település volt (a középkorban is itt vezetett el az Erdély belsejéből, Partium s az Alföld, illetve a távolabbi területek felé vezető hadi és kereskedelmi út), többször elpusztult, de mindannyiszor újjáépült. Így a tatárjáráskor (1241-

1242) biztosan teljesen elpusztult, aztán az Erdélyi Fejedelemség korában (1541-1690) megszenvedte a Basta generális hadainak dülását 1600 körül, majd 1660 után ismét a török-tatár hordák következtek, s végül a kuruc-labanc harcok miatt is sokat szenvedett (a közeli Szilágyosomlyóval együtt), illetve az 1710-ben kezdődött nagy erdélyi pestisjárvány szinte teljesen elnéptelenítette. Ez után népesült be újra, s (véltetően ekkortól rendelkezik jelentősebb számú román lakossággal is...)

A középkori adóösszeírásokból vannak adataink a porták számáról (egy porta egy adózási egység volt, lényegében egy nagycsaládnak felelt meg). Így 1553-ban 42 és fél kapu után adóztak, illetve voltak még az összeírás szerint szegény és új házas (tehát az adózás alól ideiglenesen felmentett telkek is). A korábbi és későbbi adóösszeírások szerint is, Perecsen a vidék legnagyobb lélekszámú települései közé tartozott. A XVIII. század első harmadában végbement utolsó betelepítés során kerültek a faluba a mai perecseniek elődeinek legnagyobb része, legalábbis a családnevekből ítélve, hisz akkor jelentek meg a ma leggyakoribb családnevek (Bákai, Balla, Józsa, Debre stb.) Az 1808-as összeírás szerint több mint 200 család élt itt, többségük jobbágyi sorban. (Major Miklós közlése szerint, Perecsen lakossága már a XVIII. század végén elérte az 1100 főt.)

Az 1848-as jobbágyfelszabadítás nyomán a falu lakossága földhöz is jutott és virágzó gazdálkodást folytattak, - bár azért maradtak földek nagybirtokosi kézen is, s még sokan éltek napszámból elegendő saját föld híján - különösen az intenzív zöldségtermesztést, ezen belül is **a hagymatermesztést művelték** és művelik a mai napig is nagy igyekezettel és szakértelemmel. A XIX. század végén és a XX. század elején a kiépülő vasúthálózat révén el lehetett jutni ezzel a jól szállítható termékkel a nagyvárosok piacaira, ahol a perecseni vereshagyma márkás terméknek számított és számít a mai napig.

A falu történetéről még annyit, hogy a helyiek az erdélyiekkel együtt elviselték a két világháborút, a trianoni traumát majd a Bécsi Döntés (1940) hozta rövid ideig tartó felszabadulást. A második világháború után elszenvedték a diktatúra minden nyomorúságát,

800 éves Szilágypercesen

így a szocializmusban itt is megalakult a termelőszövetkezet a “közös” vagy kollektív gazdaság, de 1989-ben a szocializmus bukása után az emberek visszaszerezték korábbi területeiket, s azon gazdálkodnak napjainkban is.

Perecseni származású jelentősebb személyiségek: Ioan Sima festőművész, akiről a Szilágy Megyei Múzeum Képzőművészeti Részlegét is elnevezték. Perecsenhez tartozó Badacsonyból való Iuliu Maniu erdélyi román politikus, a Román Nemzeti Párt vezéregyénisége, a két világháború között többször román miniszterelnök, s a Román Nemzeti Parasztpárt vezetője, aki a kommunizmus hatalomra kerülése után politikai fogolyként a máramarosszigeti börtönben pusztult el. Ugyancsak perecseni származásúak a Iacob és Victor Deleu testvérek, a román nemzeti mozgalom oszlopos tagjai.

Egyházi és vallási élet

A honfoglalás után megtelepedett magyarság Szent István király idejében vette fel a kereszténységet, de voltak egyes területek, amelyek egy ideig még ellenálltak a szent király térítési gyakorlatának. Talán Szilágyosmlyó és környéke Perecsennel együtt a Vata nemzetség birtoka volt, akik sokáig megmaradtak pogánynak és az István király halála utáni pogánylázadás élére álltak (Vata és fia). A lázadás leverése után a maradék pogány magyarság is felvette a kereszténységet. Petri Mór erről azt jegyezte fel, hogy szájhagyomány szerint Perecsen “keresztyén hitre 1052-ben tért, reformálódott 1543-ban”. Ez utóbbi évszám azt jelzi, amikor Szilágyországban is teret hódított a reformáció: előbb a lutheri, majd a kálvini irányzatot vette fel az erdélyi magyarság nagyobbik része. Sőt a XVI. században egy időre Szilágyország is unitáriussá lett, majd a következő évszázadban az egész egyházmegye esperesével együtt visszatért a kálvinista vagy református vallásra (1646-ban).

Az idők folyamán más felekezetű lakosság is megtelepedett a községben: a XVIII. századtól egyre nagyobb számban görög katolikus románok, kisebb számban római katolikusok (többnyire

magyarok de akadtak közöttük szlovákok, ukránok és még németek és horvátok is). A XIX. század második felében izraelita vallású zsidók is megjelentek, s a XX. század elején neoprotestánsok is, kik közül a legjelentősebb számban baptisták, s a legutóbbi években térítéssel a jehovisták is megjelentek.

A felekezetek saját templomokat is emeltek maguknak, először a római katolikusoknak volt saját temploma, amelyet vélhetően a birtokos Báthori család támogatásával emeltek, jóval a reformáció előtt a Nagy-hegyen, de később ezt elbontották. A XVII. században kezdték meg építeni a reformátusok a templomukat, még 1668-ban, de egy tatár betörés miatt a templomépítés egy időre abbamaradt. A veszedelem elmúltával a lakosság visszatért, s a falu újjáépítése mellett a templom építését is befejezte. A templom harangtornyát csupán egy jó évszázad múlva sikerült befejezni, akkor is csak fából csupán. (A templom maga az egykori Báthori udvarház köveiből épült, s beépítettek több megtalált kriptaelemet és faragott követ is.) Ez a fatorony a XIX. század elején villámcsapás következtében elpusztult, de rövidesen újjáépítették. Alig egy évtizeddel a torony befejezése után földrengés szakította le a templom gombját, amit a következő évben, 1835-ben állítottak helyre.

A következő templomot a görög katolikus románok építették: 1796-ban egy fatemplomot emeltek, a mai román temetőben, az un. „Ruktorán”, azaz a Somlyószécsbe vezető út jobb oldalán. (Szilágyságban számos ilyen fatemplom volt és van ma is...). Ezt a templomot 1886-ig használták, amikor is a református egyháztól, a református templomtéren telket kaptak, ahová kőtemplomot építettek a református hívek jelentős anyagi hozzájárulásával. Az 1948-as kommunista diktatúra idején végrehajtott “vallási egyesítéssel”, a román állam felszámolta a görög katolikus egyházat, s annak híveit visszatérítette az ortodoxiához, ahonnan kiváltak volt 1697-1700-ban. Így ez a görög katolikus templom is az ortodoxoké lett, s maradt a mai napig (annak ellenére, hogy a görög katolikusok számtalanszor követelték vissza 1990 után, az 1948-ban elvett egyházi ingatlanjaikat...)

A másik jelentős felekezet a baptista, amely a XIX. század végén

800 éves Szilágyperecsen

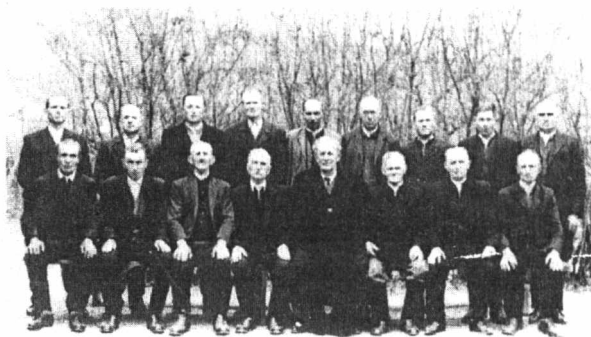
vert gyökeret Szilágyságban, (Amerikát megjárt átkeresztelkedett magyarok révén), s rövidesen Szilágyperecsenben is megjelent, s az óta a református után a második legnépesebb gyülekezetté vált. Ők is jelentős imaházat emeltek

maguknak még a két világháború közti időszakban, 1936-ban fejezték be. 2000-ben kezdték el építeni az új imaházat, amit 2004-ben fejeztek

be és avatták fel, ugyan-ebben az évben, áprilisban bontották el a régi imaházat. 1950 körül megalakult a szilágyperecseni román baptista gyülekezet is, akik 1980-ig házaknál tartották istentiszteleteiket, akkor

vásárolták meg a magyar baptisták jelentős anyagi segítségével a velük szemben lévő ingatlant. A jehovisták csak a legutóbbi években jelentek meg, Perecsenben, de mára már ők is egy kisebb imaházzal rendelkeznek.

Szilágyperecseni baptisták, 1950

Szilágyperecsen község lakosságának vallási összetétele az elmúlt másfél évszázad alatt

(Beleértve Perecsen, Badacsony, Somlyószécsi és Kisperecsentanya lakosságát)

Év	Összlakos	Ortodox	Gör. Kat.	Róm. kat.	Református	Lutheránus	Izraelita	Baptista	Egyéb
1850	2950	-	2054	21	867	-	8	-	-
1910	4160	5	2641	24	1435	-	54	-	1
1930	4401	28	2587	10	1469	1	27	279	-
1992	4252	1640*	139*	20	1909	-	-	499	45
2002	4002	1530	115	4	1762	-	-	551	40

***Megjegyzés:** Az ortodoxok száma az 1948-as "vallási egyesítéssel" (a görög katolikus egyház felszámolásával) nőtt meg, s 1990 után az egykori görög katolikusoknak csak csekély része tért vissza erre a felekezetre, a zöme megmaradt az ortodoxia keretében.

800 éves Szilágyperecsen

Szilágyperecsen *falu* lakosságának vallási összetétele az elmúlt másfél évszázad alatt

Év	Összlakos	Ortodox	Gör. Kat.	Róm. kat.	Református	Lutheránus	Izraelita	Baptista	Egyéb
1850	1676	-	805	21	852	-	-	-	-
1857	1644	-	773	19	849	-	3	-	-
1869	2041	-	940	18	1058	-	25	-	-
1880	1753	-	756	11	949	-	37	-	-
1890	2181	-	889	83	1190	2	27	-	-
1900	2328	-	1024	24	1255	-	25	-	-
1910	2531	-	1067	22	1404	-	37	-	1
1930	2678	3*	937	8	1435	1	23	271**	-
1941	2951	1	966	22	1558	2	29	373	-
1992	2930	497	9	16	1905	-	..	464	39
2002	2787	485	-	3	1745	-	-	524	30

Megjegyzések: * Az ortodox felekezethez tartozó lakosság első statisztikai kimutatása a népszámlálások során Szilágyperecsenben (1930-ban!).

** A baptista felekezethez tartozók első statisztikai kimutatása a népszámlálások során Szilágyperecsenben.

További következtetések is levonhatóak az adatsorokból: Az elmúlt másfél évszázad alatt a református felekezet tagjainak száma folyamatosan gyarapodott, bár csak az utolsó két népszámlálás között volt bizonyos visszaesés. A korábban jelentős nagyságú görög katolikus felekezet az adatok szerint felszámolódott.

Oktatás és művelődés

Szilágyperecsen lakosságának a jelentős részét mindig földművesek alkották, s a számuk jelentős a mai napig is, ennek ellenére a helybelieknek mindig is gondjuk volt az oktatási és művelődési intézményekre.

Iskolájáról az első források a XVII. század elején tesznek említést, ami a szilágysági falusi viszonyok között igen jelentős. Már ugyanebből a századból azt is tudjuk, hogy a tanító "rektor" eltartása, a falubeliek természetben járulnak hozzá, s ez mindenkinek egyforma kötelessége, akárcsak az egyházfenntartás. (Petri Mór közlése szerint a családosok évente 1 kalangya búzát adtak és 1 icce bort kellett fizessenek, s akinek nem volt terménye, pénzben fizette meg az adót: a búzáért 25 dénárt, és a borért 8 dénárt.)

Később a tanulók után a szülők fizettek tandíjat pénzben, annak függvényében, hogy a gyerek kisebb vagy nagyobb osztályba járt. A XIX. század végén volt egy állami népiskolája, amelynek 1897-ben építettek négy tantermes modern épületet és volt ugyanekkor román tannyelvű görög katolikus (felekezeti) iskolája.

Jelenlegi iskolájában, amely az 1960-as években épült, magyar és román tagozaton, együttesen 277 gyerek tanul 18 osztályba osztva. (A községi iskolának van alárendelve a somlyószécsi egy tanerős osztatlan elemi iskola 5 tanulóval, és a badacsonyi általános iskola 85 tanulóval. Ezek román tanítási nyelvűek.) Perecsenben az elemi osztályokban: I-IV. osztályokban négy román osztály és hat magyar osztály van (a III. és IV. osztályokból van kettő-kettő, az összes többiből 1-1 román és magyar osztály), és a gimnáziumi tagozaton, V-VIII-ban négy-négy román és magyar osztály. (Minden évfolyamból 1-1.) Az óvodai csoportokba összesen 170 gyerek jár.

800 éves Szilágyperecsen

(Az óvoda a régi iskola épületében működik, az iskolának új épülete van.) Az iskolások, és óvodások tanítását-nevelését 44 fős jól képzett tantestület végezi.

A nemrégiben nyugalomba vonult pedagógusok közül **Fehér Árpád tanító bácsi** nevét érdemes megemlíteni, aki 1954-től egész nyugalomba vonulásáig perecseniek nemzedékét (nagyszülőket, gyerekeket és unokákat) tanított írni, olvasni, a helyi hagyományok tiszteletére és emberségre.

A perecsenieknek a tanulás iránti elkötelezettségére utal, hogy az évtizedek során igen sokan végeztek egyetemet, főiskolát, tanítóképzőt, középfokú vagy szakmai iskolát. A 2002-es népszámláláskor rögzített adatok szerint, a község akkori lakosából 597-en voltak, akik tanulmányaikat végezték: ebből főiskolára és egyetemre 26-an jártak, posztliceális oktatásban (középiskola utáni) 7-en, 103-an voltak középiskolások és a többiek általános iskolába jártak.

Perecsennek saját művelődési otthona van, amely 1950-es évek elején épült, s az óta számtalan kulturális és közösségi rendezvénynek nyújtott, biztosított otthont.

Demográfiai és nemzetiségi viszonyok

A történelme során Szilágyperecsen lakossága számos vihart átvészelt, (tatárjárásokat, járványokat, két világháborút) és egész a XX. század közepéig gyarapodott.

A középkorban nem tartottak a maiakhoz hasonló népszámlálásokat, hanem az adózókat (családokat vagy családfőket) vagy a fegyverviselésre alkalmas személyeket írták időnként össze, s ezekből lehet következtetni a lakosság számára. (Pl. úgy, hogy a családfők számát megszorozzák az akkori átlagos csalánagysággal, 4-el vagy 5-el stb.) Emellett vallási összeírások is voltak, amelyek már pontosabbak voltak, mert a hívek számát minden felekezeti igyekezett számon tartani. Erdélyben, mai értelemben vett népszámlálások a XIX. században voltak először, s ezeket közlik a főbb források, s ezeket szokás idézni felekezeti vagy nemzetiségi (etnikai) közlések esetén.

Major Miklós számításai szerint (*Szilágysági magyarok - 1999*) a Percesen lakosságának a száma a XVI-XVIII. századokban a következőképpen alakult:

1559-ben kb. 300 fő volt, 1715-ben (pestisjárvány után!) csupán 20 fő, 1725-ben 336 fő, s 1784-ben már 1100 fő.

A rendelkezésemre álló statisztikai adatok szerint 1850-2002 közötti népszámlálásokon Percesen lakosságának a száma a következőképpen alakult. (előbb itt is, a község lakosságának adatai, majd magának Szilágypercesennek).

Szilágypercesen község lakosságának száma és etnikai összetétele
1850-2002 között:

Év	Össz- lakos	Román	Magyar	Roma	Zsidó (cigány)	Egyéb
1850n	2950	2054	888	-	8	-
1910a	4160	2613	1503			44 (nincs részletezve)
1930a	4401	2704	1639	43	27	1
1956	5084	3000	2084	-	-	-
1992n	4252	1857	2268	127	-	-
2002a	4002	1651	2188	161	-	2
2002n	4002	1587	2188	224	-	3

Megjegyzés: a népszámlálás éve mellett "a" azt jelenti, hogy anyanyelv és "n" azt jelenti, hogy nemzetiség. (A községi adatok esetében nem közlöm minden népszámlálás adatait, Hanem csak a fontosabbakat. Az utolsó népszámlálás anyanyelvi és nemzetiségi adatai községi szinten a magyar rubrikában tökéletesen megegyezik. Azért van vastagon szedve. A többi etnikum esetében vannak különbségek.)

800 éves Szilágypercesen

Szilágypercesen település lakosságának száma és etnikai összetétele 1850-2002 között

Év	Összlakos	Román	Magyar	Roma	Zsidó	Egyéb
1850n	1678	805	873	-	-	-
1880a	1753	740	958			55 n. r.
1890a	2181	883	1197			101 (Ebből 3 német és 69 horvát)
1900a	2328	1020	1272			36 (13 német)
1910a	2531	1050	1447			34
1920n	2534	1010	1468		30	26
1930a	2678	1022	1608	25	23	-
1930n	2678	1027	1597	31	23	-
1941a	2951	929	2021	-	1	1
1941n	2951	912	2022	-	17	-
1956	3037	Részletezés	nélkül			
1966a	3021	866	2155	-	-	-
1966r	3021	876	2145	-	-	-
1977n	2981	764	2216	-	-	1
1992n	2930	555	2259	116	-	-
2002a	2787	455	2171	161	-	-

***Megjegyzés:** a településekre lebontott nemzetiségi adatok nem nyilvánosak, csak az anyanyelviek, de a községi adatokból látható (vagyis az előző táblázatból), hogy a magyar anyanyelvűek és magyar anyanyelvűek száma pontosan megegyezik Percesen községben, mindkettő egyaránt 2188 fő.

A fenti táblázatok tanulmányozása alapján még le lehet vonni néhány következtetést:

A község és maga Szilágyperecsen település lakossága egész 1956-ig folyamatosan gyarapodott, de a szocializmus bevezetése után, vélhetően a kollektivizálás következtében, illetve az iparosítás nyomán Perecsenből is megkezdődött egy elvándorlás. Az külön szociográfiai vizsgálat tárgyát képezhetné, hogy az itteniek mondjuk előszeretettel Kolozsvárra, Nagyváradra, a közelebbi Zilahra vagy éppen Nagybányára költöztek el, de ez a tendencia úgy néz ki, hogy még napjainkban is folytatódik. Ez főleg a román nemzetiségű lakosságra volt fokozottan jellemző, amelynek a lélekszáma az egykorinak kevesebb, mint felére zsugorodott. (Ez kisebb mértékben a község többi településére is jellemző...)

A magyarok körében is volt apadás, részben az elvándorlás, illetve az utóbbi évtizedben vélhetően alacsonyabb népszaporulat miatt, de az apadás mégsem olyan erőteljes. Sőt a polgármesteri hivatal közlése szerint a születések és elhalálozások közötti arány az elmúlt néhány évben enyhén pozitív, tehát valamivel több csecsemő születik, mint ahány személy meghal. Ez csak igen nagyon kevés szilágysági vagy romániai településről mondható el. Ezt a jövőbe vetett bizalommal, a szülőfaluhoz való ragaszkodással magyaráznom leginkább. A szülőföldhöz való kötődés és a hagyományos foglalkozáshoz, elsősorban a földműveléshez-kertészethez való ragaszkodás is jelzi, magyarázza a perecseniek életképességét és élni akarását. Míg a két utolsó népszámlálás között az erdélyi magyarság apadása közel 10 százalékos volt, addig Szilágyperecsen magyarsága esetében a fogyás 3-4 százalék között van, tehát sokkal jobb az országos átlagnál, ami utal arra, hogy ez egy gyarapodó és virágzó, épülő település a XXI. század elején.

Perecsen lakossága esetében a nemek közötti arány kiegyensúlyozott: a 2002-es népszámlálás adatai szerint a községben 1997 férfi és 2005 nő élt, s ezen belül a községközpont 2787 lakosából 1393 volt férfi és 1394 nő.

Gazdaság és foglalkoztatottság

Mint már volt szó róla, a perceseniek fő foglalkozása a mezőgazdaság, különösen a kertészkedés és ezen belül a hagymatermesztés. De emellett gyakorlatilag minden szükséges terményt (gabonát, gyümölcsöt és szőlőt is megtermelnek) saját szükségletre, illetve piaci eladásra, illetve foglalkoznak még állattenyésztéssel is. A mezőgazdasági terület nagysága 2780 hektár és mintegy 520 hektár erdő is van Percesen határában.

A földművelés mellett főleg az elmúlt másfél évtizedben további gazdasági ágak is fejlődtek, így három pékség van, amelyek nemcsak a falu lakosságát látják el, hanem más településekre, s még a megyeszékhelyre is szállítanak kenyeret. Az ipart és szolgáltatásokat még több asztalos műhely (bútorgyártó cég), valamint autószerelő, festő és építőipari cég képviseli. Emellett számos kereskedelmi egység, üzlet, vendéglátóipari egység szolgálja a helybelieket és az átutazókat.

A 2002-es népszámlálás adatai szerint Percesen lakossága a következőképpen oszlott meg: a 4002 lakosból, az aktív korú (tehát munkaképes) lakosság száma 1534 fő volt. (Ebből 86 fő volt munkanélküli, azaz 5,6 %, ami nem is olyan rossz arány, jobb a megyei vagy országos átlagnál.) Az inaktív lakosság (a még vagy már nem munkaképes korú lakosság) száma 2469 fő volt, ebből 1042 volt nyugdíjas és 592 a tanuló. Az aktív lakosság a következő csoportokra oszlott:

- alkalmazottak 615 fő
- vállalkozók-cégtulajdonosok 18 fő,
- önállóan dolgozók 253 fő,
- saját családi gazdaságban dolgozók (ezek vélhetően földművelők) 568 fő,
- egyéb helyzet 44 fő,
- első munkahelyet kereső munkanélküliek száma (kik még addig nem álltak soha munkába) 36 fő.

Ezek a foglalkoztatási adatok, a statisztika tényeivel is igazolják, hogy bár jelentős számú az idős lakosság, a nyugdíjasok aránya

meghaladja a lakosság egynegyedét, (ez országosan is így van, de vannak falusi települések, ahol ez az arány meghaladja az 50 százalékot!), azért Perecsen egy életképes, bizakodó közösség, amely nem a felsőbbiségtől, másoktól várja a mannát, hanem saját erőből próbál boldogulni. Ezt mutatják az elmúlt években épült szép házak, a kiépülőben levő gáz és vízhálózat, amelyek remélhetőleg majd az igényeknek megfelelő csatornahálózat is fog követni.

Könyvészet

Főbb forrásaim a történelmi vonatkozásokat illetően:

- *Petri Mór: Szilágy vármegye monographiája, IV. kötet. (Budapest, 1902)*

- *Szilágysági magyarok, Kriterion Könyvkiadó Kolozsvár-Bukarest, 1999.* Innen főleg Major Miklós kismonográfiáját használtam fel, amelyet Szilágyperecsenről írt. (533-538.old.)

- A régebbi népszámlálások adatait Varga E. Árpád, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája, II. kötetéből* idéztem. (Bihar, Máramaros, Szatmár és Szilágy megye - Népszámlálási adatok 1850/1869-1992 között.) Teleki László Alapítvány-Pro Print Könyvkiadó, Budapest-Csikszereda, 1999.

- A 2002-es népszámlálási adatokat a megyei statisztikai hivatal kiadványából vettem: *Direcția Județeană de Statistică Sălaj, Recensământul populației și al locuințelor 2002 (Județul Sălaj, Rezultate generale populație, gospodării, locuințe), (Szilágy Megyei Statisztikai Igazgatóság, A népesség és a lakások összeírása 2002. Szilágy megye,) Zilah, 2004.*

- További adatokat és információkat egyéb forrásokból, sajtóból és perecseni intézmények és magánszemélyek szíves közléséből vettem, amiért ez úton mondok köszönetet adatközlőimnek.

László László

Szilágyperecsenben lejegyzett népdalok

1. Lánc, lánc, eszterlány

85

Lánc, lánc, esz-ter-lány, Esz-ter-lán-cí cér - na.

Cér-na vol-na Se-lyem vol-na, Mé-gis kí-for-dul - na.

Pé-nyz vol - na, ka - ri - ka, ka - ri - ka.

For-dul - jon kí Sá - ri - ka, Sá - ri - ká - nak lán - ca!

92

Hín - ta, pa-lín - ta, Ré-gidunna, Kiska-to - na, U-gorj akrasz - ná - ba!

2. Most viszik, most viszik

$\bullet = 85$

Most vi-szik, most vi-szik, U-gor-ká-né lá-nyát,
 Bí-bor-ba, bár-sony-ba, Gyöny-gyös ko-szo-rú-ba,
 Én már in-nen el-me-he-tek, Töb-bet visz-sza sem jö-he-tek,
 Bí-bor-ba, bár-sony-ba, Gyöny-gyös ko-szo-rú-ba.

2a. Elvesztettem zsebkendőmet

$\bullet = 92$

El-vesz-tet-tem zseb-ken-dő-met, Meg-vér-a-nyám ér-te,
 A-ki né-kem visz-sza-ad-ja, Csó-kot a-dok ér-te.

Szabad péntek, szabad szombat,
 Szabad szappanozni,
 Szabad az én galambomnak
 Egy pár csókot adni.

4. Az éjszaka nem aludtam egy órát

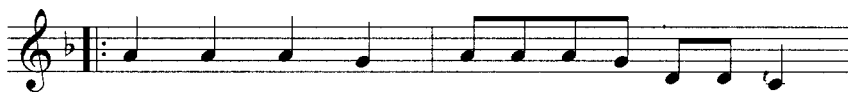
♩ = 126

(Szilágypercsen, 1968.A.I.)

Az éj - sza - ka nem a - lud - tam egy ó - rát,

Hall - gat - tam a ré - gi ba - bám pa - na - szát.

Éj - fél tá - ján mond - ta meg, hogy mi ba - ja,

Jár - na hoz - zám de az any - ja nem hagy - ja.

2. Édesanyám, ne tiltsa a babámtól,
Ha meg akar menteni a haláltól!
Jobb volna a sötét sírba leszálni,
Mint tetőled, régi babám elválni.

3. Édesanyám de vig voltam ez előtt,
Míg a babám eljárt a kapum előtt!
De mióta mást választott magának,
A szívemet majd megöli a bánat.

4. Száz mérföldre vagyok, babám, tetőled,
A gőzhajó elvihetne közelebb.
Ott is utolér engem egy nagy bánat:
Fáj a szívem majd meghasad utánad.

5. Lefelé folyik a Kraszna

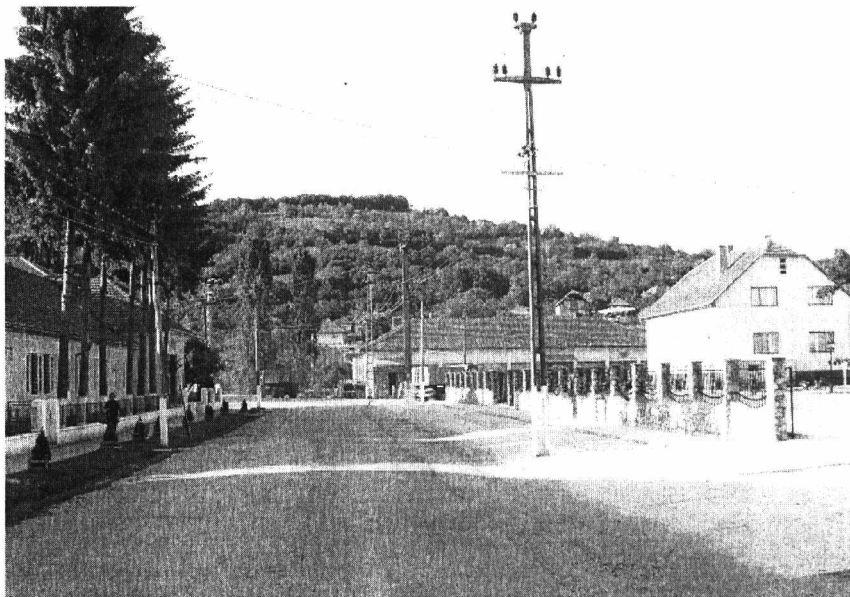
$\text{♩} = 100$ (Szilágyperecsen, 2000. G.A.)

Le-fe-lé folyik a Krasz-na, Nem fo-lyik az töb - bé viz - sza.

Pa - na - szos a babám csók - ja, Ha saj - nál - ja, ve - gye viz - sza!
Ha saj - nál - ja, ve-gye viz-sza, Nem kér-tem én tő - le so - ha.

2. Anyira kerül a vizet,
Babám, amennyire lehet!
Ha nem lehet, Belé mehetsz,
Még azért az enyém lehetsz.
Belémehetsz, egferedhetsz,
Még azért az enyém lehetsz!

3. Apró szemű piros málé
Nincs szebb élet mint a lányé,
Mert a leány, mint a páva,
Fölfekszik a vetett ágyra.
De a legény, mint a kutya,
Kóborog egész éjszaka.

6. Akkor szép az erdő, amikor zöld

(Szilágyperecsén, 1981. G.A.)

♩ = 116

Ak - kor szép az er - dő, mi - kor zöld,

Mi - kor a vad - ga - lamb ben - ne költ.

O - lyan a vad - ga - lamb, mint a büsz - ke lány:

Sír - va sé - tál a le - gény u - tán.

2. Kihajtom a libám a rétre,
Magam is kiülök melléje.
Elkiáltom magam: libu-libuskám,
Üljél az ölembe Mariskám. | 3. Lyukas a kalapom teteje,
Kilátszik a hajam belőle.
Szégyellem magamat: legény létemre
Lyukas a kalapom teteje. |
|--|--|

7. Réti, réti, réti legény vagyok én

$\text{♩} = 92$ (Szilágyperecsen, 2005. G.A.)

Ré - ti ré - ti, ré - ti le - gény va - gyok én,

Há - rom - e - zer csi - kó - ra vi - gyá - zok én.

Gye - re ba - bám té - rítsd meg a csi - kóm e - le - jét.

Ne le - gel - je le a ró - zsa le - ve - lét!

2. Még azt mondják, váljak el a babámtól!
Inkább elválok az édesanyámtól
Megmutatom én ennek a betyár világnak:
Párja leszek még a régi babámnak.
3. Még azt mondják, hogy a bbám nem szeret.
Ha nem szeret mért írja a levelet?
Ha nem szeret mért írja a rózsád levelet
Mért csalja meg az én árva szívemet.
4. Rózsa, rózsza, piros rózsza a réten,
Nem beszéltem a babámmal a héten
Ott maradt a zsebkendőm a babám zsebébe,
Majd kiváltom csütörtökön estére.

8. Hej, ha még egyszer szerelmes lehetnék

♩ = 116

(Szilágyperecsen, 1968. A.I.)

Hej, ha még egy - szer sze - rel - mes le - het - nek,

Sző - ke le-gényt so - ha nem sze - ret - nek.

Mert a sző - ke mind ha - zug és csal - fa,

Hej, csak a bar - na, az az i - gaz faj - ta.

2. Hej, minek nékem menni templomba.
Ha a babám nem látom a sorba?
Sem a sorba, sem a sor végébe,
Hej, lenn nyúgszik a gyászos temetőbe.
3. Hej, minek nékem (a) szombat estét várni,
Ha a babám nem jön vigasztalni?
Vigasztalom magam, ahogy lehet,
Sej, elrabolták tőlem a szeretőmet.

9. Ha felülök keselylábú lovamra

(Szilágyperecsen, 1916. K.Z.)

$\bullet = 120$

Ha fel - ü-lök ke-sely-lá-bú lo-vam - ra.

El - nyar-ga-lok a ko-vács ka - pu - já - ba.

Nyisd ki ko-vács azt a fűs - tös mű hely aj - tó - dat!

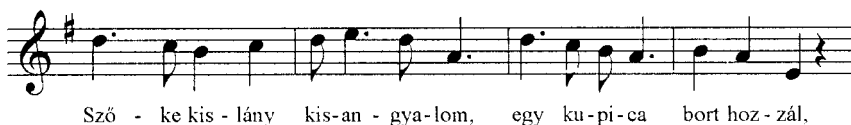

Va-sald meg a ke-sely - lá - bú lo - va - mat.

A mi házunk fölött csak egy csillag van,
Annak a csillagnak sok irigye van,
Irigyelik tőlem, tyuhaj, azt a csillagot,
Amelyik a házunk előtt leszálott.

10. Ha felülök kispej lovam hátára

(Szilágypercesen, 1978. G.A.)

Kis kertembe, sej de kiskertemben kinyílt a gyöngyvirág.
 Aki kettőt, sej de hámat szeret nincs is arra jó világ.
 Lám, én csak egyet szeretek mégis sokat szenvedek,
 Ez a huncut, sej de betyár világ megemészti szívemet.

11. Felmásztam a kemencére

Szilágypercesen, 2000. GA.

$\bullet = 108$

Fel - mász - tam a ke - men - cé - re.

Le - é - gett a szok - nyám szé - le.

Szé - le, szé - le, a szok - nyám szé - le.

Meg - ver az én u - ram ér - te.

2. Ki az urát nem szereti,
Sárgarépát főzzön neki.
Jól megsózza, paprikázza,
Hogy a hideg is kirázza.

12. Erre gyere, ne menj arra

Szilágypercesen, 2000. GA.

Er - re gye - re, ne menj ar - ra,

Jobb út van er - re mint ar - ra.

Er - re, gye - re szí - vem - nek a pár - ja,

Adj egy csó - kot u - tol - já - ra.

2. Páros csókot nem adhatok,
Nem a teszeretőd vagyok.
Mert én annak a babája vagyok,
Aki nékem csókot adott.

13. Kék ibolya, ha leszakítottalak

Szilágypercesen, 1990. GA.

$\bullet = 96$

Kék i - bo - lya, ha le - sza - kí - tot - ta - lak,
 Nem ha - ra - gudj, ba - bám, hogy - el - hagy - ta - lak.
 Ne ha - ra - gudj, mer' így hoz - ta az i - dő,
 So - se vol - tál i - gaz szí - vű sze - re - tő.

<p>2. Kék virággal van a temető hintve,
Oda van a hitestársam temetve.
Énnekem is oda lenne vágyásom,
Mert meguntam ezen a nagy világon.</p>	<p>4. És az eső, jaj de szépen csepereg,
Ez a kislány az ablakban kesereg.
Nem kesergek, csak a könnyem hullatom,
Mert elhagyott engemet a galambom.</p>
<p>3. Búzavirágból kötöttem koszorút,
Általadtam a babámnak minden bűt.
Általadtam az átkozott betyárnak,
Mért választott más szeretőt magának?</p>	<p>5. Kéket nyílik az ibolya, nem sárgát,
Kisangyalom, haragszik rám az anyád.
Ha haragszik, haragudjon mindaddig,
Míg a Kraszna piros borrá változik</p>

14. Az én babám selyemszoknyát varratott

Szilágyperecsen, 1990. GA.

Az én ba - bám se - lyem szok - nyát var - ra - tott,

Az al - já - ra há - rom gom - bot ra - ka - tott.

Há - rom por - ce - lán gomb reng az al - ján,

Bar - na le - gény ko - pok - tat az ab - la - kán.

2. Ne kopogtass, barna legény, gyere be,
 Ölelésre vár a karom idebe.
 Gyere be, gyere be, régi babám,
 Nem haragszik terád az édesanyám.

15. Huszárosan vágatom a hajamat

Szilágypercesen, 1978.GA.

$\bullet = 88$

Hu - szá - ro - san vá - ga - tom a ha - ja - mat,

Szi - lág - y - som - lyón nyer - ge lik a lo - va - mat.

Há - rom na - pi szé - na, szal - ma bé van pa - kol - va,

Adj egy csó - kot kis - an - gya - lom az út - ra.

2. A huszárnak csókot adni nem merek,
Mer' a huszár nem igaz szívből szeret.
Ha a huszár igaz szívből, sej, haj, szeretne,
Maga elé a nyeregbe ültetne.

3. Huszár vagyok, nem bakancsos katona,
Rám illik a sárga zsinóros ruha.
Sárga zsinór, s a posztója, sej, haj, fekete,
Szép a huszár, ha felül a nyeregbe.

16. Nyílnak, nyílnak a mezei virágok

Szilágypercesen, 1979. GA.

$\text{♩} = 108$

Nyíl - nak nyíl - nak a me - ze - i vi - rá - gok,

Férj - hez men - tek e - lő - lem a le - á - nyok.

Nem is ma - radt a szá - mom - ra még egy se'.

A - kit az én ár - va szí - vem sze - ret - ne.

2. Szépen szólnak a mezei pacsirták,
Szomorúan sírnak az édesanyák.
Szomorú édesanyák ne sírjatok,
Mégvigasztal (a) leszerelő fiatalok.

17. Vágják az Orbón az erdőt

Szilágyperecsen. 1991. GA.

$\text{♩} = 108$

Vág - ják az Or - bón az er - dőt,

Nem kap - nak be - lé ke - rü - lőt.

Le - szek én a ke - rü - lő - je.

Bar - na kis - lány sze - re - lő - je

2. Vágják az Orbón az utat,
Viszik a magyar fiúkat.
Viszik Galicia felé,
Búsan néznek hazafelé.

3. Ott ahol az ágyúk szólnak
Apró fegyverek ropognak.
Kardom (a) fejem felett hordom.
Piros vérem (a) földre csorog.

18. Esik eső a kaszárnya falára

Szilágyperecsen, 2001.GA.

♩ = 100

E-sik e-ső, e-sik, e-sik a ka-szár-nya fa-lá-ra,

Sü-vit a szél vé-gig az ud-va-rá-ba.

Sü-vit a szél vé-gig az ud-va-rá-ba,

Se-hol nem ta-lá-lok ső-tét éj-sza-kán a ba-bám-ra.

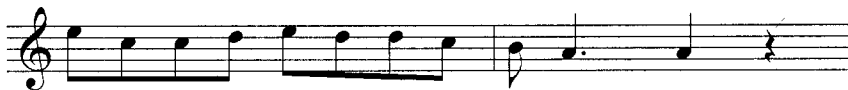
2. Ez a barna kislány kisírta már mind a két szemét
Sajnálja a régi hű szeretőjét.
Úgy sajnálja, hogy ráborul a vállára,
Szíve boldogságát, katona babáját siratja.

19. Barna Jani balladája

Szilágypercesen, 1978.GA.

Bar - na Ja - nit ar - ra kér - te ba - bá - ja,

Te - gye é - des - any - ját a más - vi - lág - ra.

Bar - na Ja - ni ki - csal - ta az er - dő - be,

É - les ké - sét szűr - ta any - ja szí - vé - be.

2. Véres lett a Barna Jani ruhája,
Nincsen anyja, aki mosson reája.
Gyere, babám, mosd ki ingem fehérre,
Holnap megyek csendbiztos úr elébe.

4. Kár volt neked, Barna Jani ezt tenni,
Egy kislányért az anyádat megölni.
Csendbiztos úr, régen volt ellenségem,
Nem akarta, hogy legyen feleségem.

3. Csendbiztos úr adjon Isten jónapot,
Adjon Isten, Barna Jani, mi bajod?
Csendbiztos úr, szívem öli a bánat,
Egy kislányért megöltem az anyámat.

5. Túl a Tiszán faragják a bitófát
Amelyikre Barna Janit akasztják.
Fújja a szél gyócs ingét, gyócs gatyáját,
Más öleli Barna Jani babáját.

6. Más öleli, másnak ül az ölébe,
Más kacsingat ibolyakék szemébe.
Téged pedig Isten verjen angyalom,
Nem voltál hű énhozzám, most belátom.

20. Mikor hozzá jártam

Szilágyperecsen, 2001.GA.

♩ = 120

1. Mi- korhoz-zád jár-tam, ba-bám, min-dig ál-mos vol-tál.

4

Szól-tam hoz-zád, de te min-dig ha-ra - gud - tál.

7

Már ez-u-tán ki - a - lud - ha - tod ma - ga - dat,

10

Nem ö - le - lem ál - tal a vé - kony kar - csú de - re - ka - dat.

2. Gólyamadár, sej-haj, felszállott a levegőbe.
 Kértem tőle: -Nem látta a szeretőmet?
 - Láttam biz én a perecseni Markó-ríten,
 Kesely lábú lovát legeltette kötőféken.

21. Sárgul a körtefa, hullatja levelét

Szilágyperecsen, 2001.GA.

Moderato (♩ = c. 108)

1. Sárgul a kör-te-fa, hul-lat-ja a le-ve - lét,
 Az én ba-bám tö-röl-ge - ti a sze - mét.
 Én e - lőt - tem mind-hi - á - ba tör-li, tö-rő-li,
 Én-ró-lam a gond-ját ö-rök-re le - ve-he - ti.

2. Egy vasárnap délután végig mentem az utcán.
 Azt kérdezték, miért sáros a csizmám?
 Ha sáros is, ha rongyos is, sej de a csizmám,
 Csak azt mondd meg, Mariskám, szeretsz-e még igazán?

(Az idézett népdalokat gyűjtötték: K.Z. - Kodály Zoltán, B.D. - Balogh Dezső, Á.I. - Almási István és G.A. - Gáspár Attila)

Szilágyperecseni esküvői rigmusok

(A kézirat régebbi változatát Szilágyosmlyón szolgáló köröskisjenői bakáktól, Deák Jánostól, kapta 1964-ben Kovács József szilágyperecseni református kántor. Gáspár Attila gyűjtése. Szilágyperecsen 2005. április-május-június.)

Kovács József született 1918. április 16-án Rátonban. (Édesapja neve Kovács József, Krasznarécsében született 1865. május 20-án, elhunyt 1929. október 31-én. Édesanyja Marosi Juliánna, volt, aki 1874. szeptember 8-án Szilágynagyfaluban született, elhunyt 1960. április 19-én.) Iskolába Rátonban járt, hét osztályt végzett 1925-1932 között, Bölöni János református kántortanítótól tanult, aki 38 évig tanított a faluban.

1939. november 1-én rukkolt be, a Jalomitza megyei Jigalia kaszárnnyába viték, ahonnan 1940. szeptember 7-én szerelték le, a második bécsi döntés után, több erdélyi társával együtt, akik a visszacsatolt tizenhárom vármegyéből származtak.

Kántorizálást tanulni egykori tanítója, Bölöni János biztatására és tanítása mellett kezdett el 1940. december 15-től. 1984. január 1-ig, nyugdíjba vonulásáig kántorizált Szilágyperecsenben. Diplomáját a zilahi református egyházmegye bizottságától kapta 1954-ben, melynek tagjai Köblös Endréne Handleri Kornélia, Kalló Gyula zilahi lelkipásztor (aki 1940-ben rátoni lelkész volt, ő is bátorította a kántorizálás elsajátítására), Z.Nagy Béla zsisbói lelkipásztor és Hegyi Péter szilágyballai lelkész, a zilahi egyházmegye esperese voltak. Annakidején 28-an kezdtek el tanulni, öten jelentkeztek vizsgázni és négyüknek sikerült diplomát szerezni (többek között az egykori szilágyásmsóni kántorral, Szilágyi Ferencsel együtt).

Ádámot az Isten mikor teremtette
A szent házasságot még akkor szerezte.
Ádámnak baloldala csontját kivette
Melyből Éva asszonyt mellé társul tette.

Vivát

Ezen ifjú ráunt a magánosságra
Fellépett, felindult a szent házasságra.
Mivel nem volt kedve soha bujaságra
Azért leve most is ily nagy tisztaságba.

Vivát

800 éves Szilágyperecsén

E leányzó neve kit elvett NN...
Nem leszen ím néki ebben semmi kára
Úgyis ezt már néki szíve lelke várta
Nyíljon hát sokáig az éltük határa.

Vivát

Istentől sok áldást mindketten vegyetek
Mind mennyben, mind földön boldogok legyetek
Ha meghaltok, az égbe mannat szedjete
Fejetekre, pedig koronát tegyenek.

Vivát

Vőlegény néked azt kívánom immár
Ne érjen éltedben semmi veszély és kár
Napjaid, legyen egy kedves nyár
Tied legyen végre a mennyei vár.

Vivát

Menyasszony, az Isten sokáig éltessen
A boldogság mezején holtig legeltessen
Keserűség bánat ellen védelmezzen.
Végre boldogságba, mennybe helyeztessen

Vivát

Isten áldása szálljon fejetekre
Minden jót árásszon bőven éltetekre
Az ő szent kegyelmét töltse a ti szívetekbe
Szívemből kívánom mindkettőtöknek

Vivát

Tisztelt Násznagy uram, kedves vendégeim
Kérem, hallgassák meg mostani beszédem
Íme új házas párt mutatok itt most be.
Kiket a hitnek kötele e napon kötött egybe.
Isten s ember előtt ők fogadást tettek,
Amely így hangzott, hogy holtig szeretlek.
Adja a jó Isten, hogy amit ők egymásnak fogadtak
Ne törje meg semmi, míg e földön laknak
És ha majd megfutják éltük nagy pályáját
A menybe nyerjenek egy hervadatlan koronát.

Szívemből kívánom.

Menyasszony bevezetés újasszonykor

Tisztelt perecseni lakodalmi sereg
Víg a vőfi, gazdánk szíve nem kesereg
Az én gondolatom csak azon féntereg,
Hogy álljon meg nyelvek, míg az enyém, pereg.
Vivát

Az esküvőre induláskor

Tisztelt násznép, halljunk egy pár búcsúzószót
Mielőtt itt hagynánk e tisztelt hajlékot,
Mert illő, hogy mikor útra elindulunk,
Istennek, embernek híven beszámoljunk.
Kedves menyasszonyunk is emódon szólna,
Ha szívérzelmektől e szavakhoz jutna.
Elmondom tehát én, mit elméje gondol,
Ilyen formán volna, látom bús arcáról.

Örömmel virradt rám e szép napos reggel,
Örömmel üdvözlém ártatlan szívemmel.
De keblemet mostan nagy bánat fogta el,
Mert a házasság útjára ma lépek fel.
Hosszú az én utam, melyre most indulok,
Azért, óh Istenem, tehozzád fordulok.
Tőled buzgó szívvel kegyelmet esdeklek,
Kérlek, ó, el ne hagyj e nehéz sorsomban.
Szent Fiaddal együtt állj mellettem aljban.
Mert ma változik át életemnek útja
Vagy sírig örömmre, vagy örökös búra.
Azért, óh Istenem, ne hagyj el, légy velem,
Bocsásd meg ellened elkövetett vétkem,
Add, hogy legyen boldog az én páros éitem,
Édes Jézus, kérlek, maradj holtig velem.

Hozzátok fordulok most kedves szüleim,
És kik jelen vagytok, rokonim, testvérim:
Bocsászatok most meg, Istenünkre kérlek,
Ha valaha bármit vétettem tinéktek.
Kísérjete ti is az Isten házába

800 éves Szilágyperecsén

S kérjétek az Istent, értem imádkozva,
Bő áldását adja szent házasságomra.
Induljunk el e Szentháromság nevében,
E nehéz utamon vezérelj, Istenem!
Szívemből kívánom!

Esküvőről visszajövetkor

Legyen az Istennek dicsőség az égben,
Szerencsével járánk nagy dolgunkban, végben
Légyen az Úristen vezérünk mindenben,
Ami még hátra van, várjuk végét, szépen.
Váljék az új párnak szent esküetele
Lelkeinknek örök javára s üdvére.
Az Isten áldása szálljon a fejőkre,
Valamint az őket nevelő szülőkre!
Szívemből kívánom!

Menyasszony búcsúztató (Változat)

Tisztelt násznép, halljunk egy néhány búcsúsót
Mielőtt itt hagynánk e tisztelt hajlékot,
Mert illő, amikor útra elindulunk,
Isten s ember előtt híven beszámoljunk. (Vivát)
Kedves menyasszonyunk is emódon szólna,
Ha szívérzelmektől e szavakhoz jutna.
Elmondom tehát én, mit elméje gondol,
Ilyen formán volna, látom bús arcáról.
(Vivát)

Szűnjék meg mostan a hegedű zengése,
És minden beszédnek legyen immár vége,
Mert búcsúzásomnak most léssen kezdete,
Legyünk csendességben, míg eljön a vége.

Vivát

Zeng búcsúzó szavam, hullanak könnyeim,
Mert töletek válok, kedves jó szüleim.
Fenséges Úr Isten, világ Teremtője
Tekints le ezen jó és kedves Szülékre.

Vivát.

Bokréta kéréskor

Fontolóra vegyék mostani beszédem,
Hogy ne essék hiába én fáradságom
Azért nekem mostan az a kívánságom.
Kedves menyasszonyunk bokkrétát ajánljon,
Mert a vőfélynek is az az ékessége,
Hogy bokkrétát tűzzenek fel a mellére,
Kedves menyasszonyunk, ha elkészítette,
Kérem tisztelettel, tűzze fel azt szépen.
Szívemből kívánom!

Menyasszonytánc kezdet

Ím itt áll előttünk az ékes menyasszony
Hogy menyecske fejfel először táncoljon
Táncoljon hát vele mindenki egy kurtát
De el ne tapodják a cipője sarkát
Gondoljanak rá, hogy drágáért varrták
Inkább tömjék meg bangóval a markát.

Vivát

Az asztal közepén van egy üres tányér,
Én kezdem a táncot, a többi még ráér
Addig menjenek el bangóér százasért,
Húzd rá cigány, húzd rá az új házaspárér

Vivát

Menyasszony búcsúja

Buzgó szívvel, azért hálát adok néked
És áldom örökre szent gondviselésed
S buzgó szívvel kérem isteni felséged,
Hogy lelked üdvére add e páros életet

Vivát

Most hozzád fordulok kedves édes Apám
Könnyeidből nézed, mint borul el orcám
Mielőtt atyai házadból kilépek
Téged megcsókolva bocsánatot kérek

Vivát

Bocsánatot kérek, mert megbántottalak
Jóságodért gyakran megszorítottalak

800 éves Szilágyperecsen

Kedves édesapám, feledd el ezeket
Isten áldjon meg jókedvéből tégedet.

Vivát

Sok bő áldásiban részeltesse élted,
Holtod után pedig vigye fel lelkedet
Az örök életbe s adjon mennyben helyet.

Vivát

Hát hozzád mit szóljak, kedves édes Anyám
Ki ekkoráig voltál gondviselő dajkám
Tudom, hogy nagyon fáj Anyai szívednek
Mikor elválását látod gyermekednek.
Kit édes tejével tápláltál emlődnek
Most át kell engedned titkos jövendőnek
Kedves jó Anyám, tudom, mint szerettél
Mint gyenge virágot ápoltál, s neveltél
Jóra tanítottál, a rossztól féltettél.

Most pedig szárnyamra engedté engemet
Azért édes Anyám, mielőtt indulok
Könnyező szemekkel kebledre borulok.
Bocsánatot kérek kedves édes Anyám,
Ha megbántottalak életemnek folytán.
Kérlek az Istenre, bocsásd meg vétkemet
Hogy el ne veszítsem én szegény lelkemet

Vivát

Kedves testvérim, hozzátok is szólok
Mielőtt ezúttal tőletek megválok
Az Isten áldását kérem lelketekre
Oly bőven, miként friss harmat száll a földre
Végtére vigye fel lelketeket mennybe,
Hogy részetek legyen az örök életbe.

Vivát

Jó leány társaim, kik eddig voltatok
Most könnyes szemekkel körülöttem álltok,
Szép koszorútokból ma íme kiválok
Istentől nektek is minden jót kívánok
Adjon az Úr Isten nektek is oly szívet
Mely megérte mindég hű szerelmeitek.

Vivát

Kedves felső-alsó jószívű szomszédok
És kik jelen vagytok, rokonim, testvérim
Isten áldjon meg benneteket fejenkint
E földön ne érezzetek fájdalmat, kint.
Az itt maradóknak kívánok jókedvet
Nékünk, utasoknak boldog megérkeztet.
Vivát

Esküvőről visszajövet a vőlegényhez.

Drága jó uram és kedves Asszonyanyám
Nem voltak hiába én sok fáradságim
Szép menyasszonyt kaptunk a vőlegény mellé,
Ők már megesküdték, mint Isten rendelé.
Örvendjünk tehát mi is e szerencsének,
Mivel vége van már a szent ünnepélynek
A család ünnepe jön majd most utána
Foglaljunk hát helyet egy kis lakomára
Te meg more húzd rá, hadd szóljon hegedőd,
Határtalan legyen a vígság és derű!
Szívemből kívánom

Menyasszony beköszönt a vőlegénynek

Kedves édes Anyám, kedves édes Apám,
Leányok lettem ma, fiukkal esküdtem
Fogadjanak el hát, mint egy új vendéget
Mutassanak hozzám szülei hűséget
Most szóval fogadom, majd tettel mutatom,
Párom nevelését vissza szolgálhatom.
Ezekért esküm halálig kötelezzen:
Hű leszek önökhöz egész életemben,
Igaz szívemből kívánom.

Vacsora előtt való

Kedves vendégeim, jó estét kívánok!
Tudom, hogy ha volna, ennének, innának.
De a tányérokban nem vagyon még semmi,
Tisztelt vendégsereg, üljenek be rendbe.
Odakünn a konyhán megmondták már nékem

800 éves Szilágypercse

Készen a vacsora, fel is hordjuk szépen
Tudom, hogy jól ízlik mindenféleképpen.

Vivát

Örvendjen, vigadjon minden tisztelt vendég
Híres vacsoránk lesz, tudom nem is hinnék:
Mégfőtt már odakünn két nagy hátsó kerék,
Tudom, ha behozom, azt mondják, hogy elég!

Vivát

Bent van már az asztal, a szék sem hiányzik,
Csak a tányérokban nem látok még semmit,
No de lesz abban is egy néhány perc múlva
Lesz itt asztalunkon sok jóféle falat.

Vivát

Első tál étel lesz dióhéjzörgetés,
Második tál étel gyenge borjú bögés,
Harmadik tál étel vénasszonynyöszörgés.

Vivát

Első tál étel

Azt kiáltja szám, hogy legyenek csendesen,
Hogy dolgomat végezhessem el rendesen,
Mert e háznál csak annak szolgálok szívesen,
Aki szépen mulat és illedelmesen.

Vivát

Mínthogy házatoknál ígéretet tettem,
Mínthogy jó gazdámtól néktek megígértem.
Ételt, italt bőven ígértem, jó szívvel,
Amit immár látva, kezembe is vettem.

Vivát

Messziről jöttem, és mégsem fáradtam el
Tengerfenekéről csigákat szedtem fel
Magam ujjjaival kapargattam azt fel,
De ne menjünk oda, inkább itt higgyék el.

Vivát

Paprikás

Tisztelt vendégeim, itt a jó paprikás
Szakácsné asszony már minket meg is kínált.

Valóban jó étel, ritkítja is párját,
Tudom, hogy vendégim óhajtozva várják.
Gyenge borjúhús, jó apró riskásával,
Huszonöt évig legelt ez az anyjával,
Mészáros urunk most levágta bárdjával.
Fogyasszák vendégim, Isten áldásával.
Vivát

Pecsenye

Sült pecsenyét hoztam, mégpedig jófélét,
Köszörülje meg hát ki-ki a gégéjét,
Vigyázzunk, el ne törjük tányérunk szélét
Húzza meg hát bátya rekedt hegedűjét
Vivát

Nincs párja világon a jó pecsenyének,
Mert ez vidámságot szerez az elmének
Ősapáink miért voltak olyan vének?
Azért, mert szüntelen pecsenyével éltek.
Vivát

Itt van hát a kakas egész tarajával
Pirosra van sülve a saját zsírjával.
Nem kiált több hajnalt nagy hangos torkával
Nem baszkodik többet a szomszéd tyúkjával.
Vivát

Meghívó

Hő alázattal itt engedelmet kérek,
Hogy ezen hajlékba ily bátran belépek,
Mert én e hajlékba, mint követ, úgy jöttem,
Hogy a meghívást itt tisztelettel tegyem.
N.N. vőlegényünk öröme napjára,
Következő szombaton három(negyed) órára.
Általam meghívják, e tisztelt családot
A hitnek letételi meghallására,
Vacsora, bor, kalács elfogyasztására
Annak utána egy kevés mulatságra,
Hogy a többi mélyen tisztelt vendégekkel

800 éves Szilágypercesen

Mulassanak örömmel, széles jó kedvvel.
Szívemből kívánom!

Másik meghívó

Jó napot kívánok!
Alázatossággal lépek e hajlékba
Ég áldása szálljon a benne lakókra.
A házigazdától bocsánatot kérek,
Hogy tisztos házába belépni merészlek.
Jövedelem okát elmondanám, bőven,
Egy szép ünnepély van nálunk készülöben,
Melyre a családot általam, hivatja
A vőlegény és ő tisztességes Anyja,
Ki jövő szombaton a kedves fiának,
Az ő szerelmetes jegybéli párjának
A község házában tartja esküvőjét,
A saját házában meg a menyegzőjét.
Ennek a szép napnak megüljük a torát,
Vőlegény urunknak megisszuk a borát.
Szíveskedjenek majd nála megjelenni,
A menyasszonytáncban is buzgón részt venni
Jelenjenek meg szombat három (4) órára
Vacsora, bor, kalács elfogyasztására,
Utána meg egy kevés víg mulatságra,
Szívemből kívánom!

Hívogatás után

Megjöttem, gazduram, bárha sokára is,
De merem mondani, nem jártam hiába,
Ami rám volt bízva mindent elvégeztem.
Azon szeméjekkel biztosan beszéltem.
Mindazok ígérték, ha Isten segíti,
Hajlékát biztosan fel fogják keresni.

Leánykísérő az esküvőre

Szerencsés jó napot adjon a jó Isten,
Hála, hogy e napra felvirradtunk épen.
Megjött már az óra, melyben magzatjoknak

Esküdni kell menni, mint szép menyasszonynak.
E járatban jöttünk mostan e hajlékba,
Hogy elvezessük őt a községházába.
Kérjük azért szépen a kedves szüléket,
Eresszék ez útra kedves gyermeküket,
Hadd mondják el ottan az ő hűségüket.
Szívemből kívánom!

Völegényköszönő a menyasszonynál

(Farkas Lajos, Deják Sanyi kézírata után)
Felemelem már szóm, csendességet kérek,
Rebegő nyelvemmel köszönéshez térek
Jó szülék, im a szeretet köteléke
Kertetek gyümölcsét s ez ifjút leköti,
Engedjétek hát virágot leszakítani
Hív szerelmét vele mostan felosztani
Hítéstársat nekem ketten neveltetek
Ékes is volt vele családi kertetek.
Tudom még nyugodt volt testetek-lelketek.
De most már az enyém, elviszem töletek.
Mielőtt elvinném az én kedvesemet,
Buzgón hallgassátok szíves köszöntésim.
Köszönöm apai hű ápolásodat,
Köszönöm anyai dajkálkodásodat.
Csókolom kezedet, mellyel dajkáltad őt,
Köszönöm most szépen, hogy felnevelted őt:
Tartottak számomra egy igaz szeretőt.
Áldja meg az Isten mindit, mindenséget
Vigye a lelket át a magas mennyekbe,
Hol a jó szüléknek nagy jutalma jussok,
Hervatlan koszorú várván készen vagyton.
Szívemből kívánom!

Mikor mennek az esküvőre

Tisztelt gyülekezet Isten szent nevébe
Induljunk el innen csendes békességben
Völegény urunknak keressük fel párját
Az ő drága kincsét, kedves menyasszonyát.

800 éves Szilágypercesen

Szerezzünk ma néki öröm-boldogságot
Hozzunk a keblére egy szép gyöngyvirágot,
Elsőbb jegyző úrhoz, aztán az oltárhoz
Jöjjenek utánam a legnagyobb sorban.
Szívemből kívánom!

Jóestét kívánok

Végére jutottunk, ím hosszú utunknak
Alázattal kérem a jelen valókat
Hogyha meghallgatnák jelen szavajimat
Amikor evégünk itt, a más meg kint van,
A hosszú út alatt elfáradott nagyon.
Fogadják szívesen vidám hajlékjukba
Részeltessék őket szép multságokba
Nagy fáradozásunk nem esett hiába,
Mert egy drága kincset hoztunk e hajlékba
Ím itt a menyasszony, velünk megérkezett
Tessék, házigazdám, fogjon vele kezét.
Szívemből kívánom!

Református Lelkészi Hivatal – Szilágypercesen, 51/1957. szám

Kivonat

a szilágyperceseni ref. egyházközség 1957. szept. 15-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéből 4-1957. jkvsz.

Elnök aa. Előterjeszti a Nt. Esperes Úr 389-1957. sz. értesítését, mely szerint Nagy Pál énekvezér lemondását jóváhagyólag tudomásul vette és engedélyt ad a kántori állás betöltésére, ami történhet pályázathirdetés vagy meghívás útján, amint azt az adott esetben a szilágyperceseni ref. egyház érdeke megkívánja.

Elnök aa. Jelenti továbbá, hogy a prezbitérium 1957.IX.1-én tartott gyűlésében 16-1957. jkvsz. Alatt foglalkozott a kántori díjlevél kérdésével s a következő díjlevelet állította össze a közgyűlés jóváhagyása végett:

1. Javadalom: 1.) Lakás (2 szoba, konyha, kamara), 2.) Gazdasági épületek és kert 388 négyszögöl. (Istálló, gabonás, pince, disznóól, tyúkól). Épületek, kerítések fenntartásáról az egyházközség gondoskodik. 3.) Földhaszon (...lekopott az összehajtásnál...hegy) termő szőlő 389 négyszögöl s az Újtemető használata és 400 négyszögöl. 4.) Gabonafizetés:

a hívektől évi 12 mázsa búza, 5.)Pénzfizetés: az egyház pénztárából havi 300 ei, egy évre összesen 3600 Lei. 6.)Stóla: Temetés és esketések után a hívektől tetszés szerint.

II. Kötelességek: Perecsény anya és Szécs szórvány egyházközségben a rendes kántori teendők végzése, azaz vasárnapi és hétköznapi istentiszteletek, temetési és esketési szolgálatok, gyermekeknek egyházi ének tanítása és vallástanításban való segédkezés, 2 csoportu vasárnapiiskola vezetése, bibliai körökön és belmissziói alakulatokban lelkész irányítása mellett munkálkodás, egyházi énekkar szervezése és vezetése, egyházi jegyzői teendők ellátása, irodai munkákban való segédkezés, lelkész elfoglaltsága esetén helyettesítése.

E díjlevelet megállapították és meg is szavazták az összes jelenlévők.

Elnök javasolja a közgyűlésnek – mivel az egyház érdekei azt kívánják, hogy a kántori állás betöltése ne húzódjék sokáig – hogy a kántori állást meghívás útján töltsék be.

Józsa B. Ferenc főgondnok javasolja, hogy a közgyűlés hívja meg Kovács József rátoni kántort, aki szolgált már a gyülekezetben.

A jelenlevő közgyűlési tagok egyhangúlag megválasszák Kovács József aa-t azon kikötéssel, hogy egy év letelte után véglegesítik, mikor is alkalma lesz úgy a gyülekezetnek, mint a kántornak felmondani, amennyiben kölcsönösen nem lennének megelégedve egymással. Ezeket a feltételeket Kovács József aa- is elfogadja. Egyben a közgyűlés kimondja, hogy Kovács József aa. 1957. okt. 15. a perecsényi kántori állást köteles elfoglalni, de mivel Nagy Pál már szept. 26-án kiköltözik a kántori lakásból, így a lakást, további kellemetlenségek elkerülése végett, Kovács Józsefnek már 1957. szept. 24-én el kell foglalni, illetve bele kell költöznie, legalábbis egy szobába.

Örömmel vettük tudomásul.

K.m.f.

Lelkész-elnök e. jegyző

Hitelesítjük, Szilágyperecsen 1957.szept.15. Kulcsár Béni sk.

Debre Zsigmond sk.

A jegyzőkönyvi kivonat hiteléül

Szilágyperecsen 1957. szept.17

Bibó Lajos, ref, lelkész

Gáspár István, gondnok

P.H.

397-1957.sz.

Jelen díjlevelet a szilágyperecsényi ref. egyházközség kántori tisztségével

800 éves Szilágyperecsen

kapcsolatosan elfogadom és Kovács József kántor megválasztását jóváhagyom.

Szilágynagyfalu 1957. szept. 30-án

P.H. Fodor Béla esperes

A jegyzőkönyvi másolat hitelül.

Szilágyperecsen 1957. szept. 28 (Aláírás) Bibó Lajos ref. lelkész
(P.H.Szilágyperecsen Református Lelkészi Hivatal pecsétjével hitelesítve)

Szép vendégkoszorú, csak nem nyugodhat szám.

Nem bánom, ha meg is haragusznak reám.

Elmondom én, amit régóta titkolok,

Lehet köztünk, akit érdekel a dolog.

Tisztelt vendégeink, tudják, ki vagyok én?

Mi tűrés tagadás, házasodó legény!

Voltam lánykérőben, Isten tudja hányszor,

De még vőlegény is voltam egy néhányszor.

Azt mondja az öreg, hallod-e, te gyerek,

Amint gondolom, az eszed elég kerek.

Ha voltam károdra: akkor se ne átkozz!

Házasodj meg, fiam, s hozz asszonyt a házhoz.

Én, az én apámtól ilyet sosem vártam,

De hogy igazat mond, aztat jól beláttam.

Széles jókedvemben nyakába borultam:

Ez az! Édesapám, én is úgy gondoltam!

Felvettem magamra ünneplő ruhámat,

Felhúztam lábamra sarkantyús csizmámat.

Kisodortam bajszom, csak úgy magyarosan.

Elindultam aztán hetykén, takarosán.

Akkor ütött szeget fejembe a dolog,

Hogy: megkéretni milyen kislányt is fogok?

*(Itt vége szakad Kovács József kéziratának, nem fejezte be a verset,
pedig a lapon még bőven volt hely az írásra)*

Meghívás az esküvőre, a vőlegényes ház részére

Alázatossággal léptünk e hajlékba,

Ég áldása szálljon a benne lakókra.

A házigazdától bocsánatot kérünk,
 Hogy tisztos házába bejönni merésztünk.
 Jövetelünk okát elmondom én bőven,
 Egy szép ünnepély van nálunk, készülöben,
 Melyre e családot általunk hívatja
 A vőlegény és ő tisztességes apja,
 Úgy mint Fehér János, ki az ő fiának
 És az ő szerelmes jegybéli párjának
 Az Isten házában tartja esküvőjét,
 A saját házoknál meg a menyegzőjét.
 Ennek a szép napnak megüljük a torát,
 Mert készített gazdánk bőséges vacsorát.
 Szíveskedjenek hát benne megjelenni,
 Vacsora után a táncban is részt venni.
 Jelenjenek meg hát jövő szombat reggel,
 Mi szívesen látjuk, a vendégsereggel!
(Beírás a jól olvasható kéziratba: I. Elsőnek vége)

Meghívás az esküvőre, a menyasszonyos ház részére

A végett bátorokdtunk belépni ezen tisztességes hajlékba,
 Hogy mi küldött követje vagyunk a mi urunknak s asszonyunknak.
 Úgy mint: Fekete Péter és felesége, szívesen látják
 Ezen összes családot az ő lányuknak az öröme napjára.
 A szeretet rózsalánc összekötésre,
 A szent eskütétel kihallgatására.
 Egy pár tányér étel elfogyasztására,
 Egy néhány pohár jó bor megivására
 És vagy öt-hat-pár tánc szép eljárására.
 A reánk következő szombaton reggel
 Szívesen látják ott az egész családot.
(Beírás: II. A másodiknak vége...)

Elbúcsúzás a vőlegényes háztól, mikor mennek a menyasszonyért

Tisztelt násznép!
 Isten szent nevében, induljunk el innen, illő tisztességben.
 Vőlegény urunknak keressük meg párját,
 Leendő hitvesét s kedves menyasszonyát.

800 éves Szilágypercse

Szerezzünk ma néki tartós boldogságot,
S tűzzünk kebelére egy szép gyöngyvirágot.
(III. A harmadiknak vége)

Megérkezés a menyasszonyos házhoz.

A menyasszony kikérése

Adjon az Úristen szerencsés (jó napot, vagy) jó reggelt!
Áldott legyen neve, hogy e nap ránk felkelt.
Lesz e mai nap még szép és nevezetes,
Bár egyrészt szomorú, mégis örvendetes.
Szomorú ez bizony, mert szép magzatjukat
Ím magunkkal visszük, kedves leányukat.
De örvendetes lesz mégis bizonyára,
Mert visszük egy hű férj ápoló karjába.
Nagyon szépen kérjük a kedves szülőket,
Hogy eresszék el most kedves szülöttjüket.
Kérjük Istent, hogy az út, melyre ma megyen,
Az a boldog élet felé vezethessen.
(IV. A negyediknek vége)

**A vőfély pálca és a virágok megköszönése a koszorús
leányoknak**

Szép virágot kaptam szép virágszálaktól,
Díszes pántlikákat leánycimboráktól.
Fogadják érette szíves köszöntőmet,
Meghálálom én ezt, mihelyt csak tehetem.
És most odább állok, elhordom magamat,
Ajánlván mindenben hű szolgálatomat,
És ahogy most engem így feldíszítettek,
Amit bizony látom, hogy szívesen tettek!
Jussanak magok is virágnak sorsára,
S kerüljenek egy-egy hű társ oldalára.
(V. Az ötödiknek vége)

**Búcsúzás az esküvőre, mikor mennek a jegyzőhöz
vagy a templomba**

Tisztelt násznép, halljunk egy pár búcsúzószót,

Mielőtt elhagynánk e tisztelt házbíró.
 Mert illő, hogy mikor ily útra indulunk,
 Isten s ember előtt híven beszámoljunk.
 Kedves menyasszonyunk is ily módon szólna,
 Ha szívérzelmitől most szavakhoz jutna.
 Elmondom tehát én, mit elméje gondol,
 Ilyen formán volna, látom bús arcáról.
 Örömmel virradt fel reám e szép reggel,
 S örömmel üdvözlöm ártatlan szívemmel!
 De kebelemet most nagy bánat fogja el,
 Mert a házasság útjára lépek fel.
 Hosszú az én utam, melyre most indulok,
 Azért, óh Istenem, tehozzád fordulok,
 S tőled buzgó szívvel kegyelmet esdeklek,
 Mert segílyt és áldást csak tőled nyerhetek.
 Kérlek, óh ne hagyj el e nehéz sorsomban,
 Szent Fiaddal együtt állj mellettem nyomban.
 Mert ma változik át életemnek útja,
 Vagy sírig örömmel, vagy örökös búra...
 Azért, óh Istenem, ne hagyj el engemet,
 Bocsásd meg ellened elkövetett vétkem.
 Add, hogy legyen boldog az én páros életem,
 Édes Jézus, kérlek, maradj holtig vélem!

Hozzátok fordulok most kedves szüleim,
 És kik jelen vagytok, rokonim, testvérim:
 Bocsászatok meg ma, az Istenre kérlek,
 Ha valaha bármit vétettem tinéktek.
 Kísérjete ti is az Isten házába,
 S kérjétek az Istent, értem imádkozva,
 Bő áldását vesse szent házasságomra.
 Induljunk el a Szentháromság nevében,
 S e hosszú utamon vezéreljen Isten.
 (VI. A hatodiknak vége)

A menyasszony búcsúztatása a szülői háztól

Szűnjék meg mostan a hegedű zengése,
 És a sarkantyúknak csendülő pengése!

800 éves Szilágypercesen

Mert búcsúzásomnak most léssen kezdése,
Legyünk csendességben, míg léssen végzése.
Felséges Úristen, világ teremtője,
Tekints le ezen jó és kedves szülőkre,
Kik által világra engem hejhezttél,
Most pedig számomra más utat jelöltél.
Buzgó szívvel azért hálát adok néked
És áldom örökké szent gondviselésed,
Buzgó szívvel kérem isteni felséged,
Hogy lelkem üdvére add e páros éltet.

Most hozzád fordulok, kedves Édesapám,
Könnyeimtől, nézzed, mint pirul el orcám.
S mielőtt atyai házadból kilépek,
Tőled, térden állva bocsánatot kérek!
Bocsánatot kérek, kedves édesapám,
Mert megbántottalak életemnek folytán.
Kérlek az Istenért, felejtsd el ezeket,
Hogy el ne veszítsem én szegény lelkemet.
Ezekért áldjon meg az Isten tégedet,
Fényes országába juttassa be lelked,
Amíg pedig élted e világban éled
Úristen kegyelme legyen mindig véled!

Hát hozzád mit szóljak, kedves édesanyám?
Ki ekkorig voltál gondviselő dajkám.
Tudom, hogy nagyon fáj anyai szívednek,
Midőn elválását látod gyermekednek,
Kit édes tejével tápláltál emlődnek
S most át kell engedjél titkos jövendőknek.
Kedves édesanyám, tudom, mint szerettéll,
Mint gyenge virágot tápláltál, neveltél.
Jóra tanítottál, a rossztól féltettél,
Most pedig szárnyimra engem eresztettél.
Kedves édesanyám, mielőtt indulok,
Tőled bűnbánóan kérek bocsánatot.
Bocsánatot kérek, ha megbántottalak,
Életemnek folytán, megszomorítalak.

Kérlek az Istenért, felejtsd el ezeket,
 Hogy el ne veszítsem én szegény lelkemet.
 Ezekért áldjon meg az Isten tégedet,
 Sok bő áldásában részesítse élted.
 Holtod után pedig vigye fel lelkedet
 Az örök életbe s adjon mennyben helyet.

Kedves testvéreim, töletek búcsúzom,
 Néktek is szívemből ez jókat kívánom
 Istennek áldása maradjon rajtatok
 Soha el ne hagyjon, végül az egekbe
 Magához fogadjon. Szívemből kívánom!

Kedves lánybarátim, hozzátok fordulok,
 Hogyha rátok nézek, szinte megvidulok,
 De seregetektől más útra indulok,
 Éppen ezért, íme egy kissé búsulok.
 Nem lesz már többé köztetek maradásom,
 Mert férjem házánál lesz az én lakásom.
 Hogy férjem akarja, úgy leszen járásom,
 Jaj, de hamar lejárt az én leányságom!
 A jó Isten adjon tinéktek is hű párt
 És szívből szeretett szerelmes hitves társt
 És társaitoktól soha el ne hagyjon,
 Végül az egekbe magához fogadjon.

Kedves alsó-felső rokonim, szomszédim,
 Barátaim és sok jó ismerőseim
 Jó Istennek áldása legyen rajtatok,
 Soha el ne hagyjon, végül az egekbe
 Titeket is kegyelmébe fogadjon be.

Vége beszédemnek, immáron induljunk,
 Köszönjük Istentől kapott menyasszonyun,
 Seregünknek szállásadását és ellátását
 Szépen megköszönjük az itt mulatozást.
 Isten oltalmára bízunk násznagyunkat,
 Kívánunk víg estét az itt maradtaknak!
 (VII. A hetediknek vége)

A vőlegény búcsúztatás.

Vacsora közben kell mondani!

A vőlegény helyett emelem szavamat,
Hagyjátok el kissé a szép nótákat,
Szívem dobogása hangosabb mindennél!
Kedves legény társim, ifjú barátaim,
Kikkel mindeddig eltöltöttem napjaim.
Köszönöm édesim barátságitokat,
Köszönöm szívemből jóvoltaitokat.
Sok boldog napokat töltöttem köztetek,
Nagyon szépen kérlek, el ne felejtsetek,
Látjátok, könny csorog mind a két szememből,
Sajnálak titeket szívemnek mélyiből.
De égi Atyámnak rám szállott áldása,
Beteljesedett végre szívem kívánsága.

Kedves menyasszonyom, édes hites párom
Lesz most főörömöm, egész boldogságom.
De azért titeket feledni nem foglak,
Jó barátaimnak síromig megtartlak.
Örvendeztetek hát jelen menyegzőmnek,
Hogy kívánságaim teljesedve lőnek.
(VIII. A nyolcadiknak vége)

A menyasszony köszöntője

(mikor az esküvőről hazaérnek a vőlegény házához)

Szeretett szülőim, bár nem itt születtem,
Édes itthont érzek, kedves nékem minden.
Lelkemnek érzelme oly tiszta, mint a hó,
Nem tudom mondani, mily forró s lángoló.
Legyetek köszöntve, kedvesem szülői.
Az Úrrendelésit örömmel kell venni,
Együtt pillantjuk meg a boldogság napját,
Hogyha törekvésünk hűség karolja át.
A csermely is elhagyja kösziklás forrását,
Völgybe száll s bejárja a rónák tájékát.
Én is engedtem a végzés hatalmának,
Midőn Isten előtt esküdni hallának.

Esküdtünk, hogy én és fiatok, jegyesem,
 Hú társak leszünk balsors- s szerencsében.
 Új szülőim, nektek újból ezt fogadom,
 Szende holdként élek, szavatok fogadom.
 Szeresetek ti is, ne legyek idegen,
 Ha már ide hozott engem a szerelem!
(IX. A kilencediknek vége)

Vacsora előtti mondókák

Szép vendégkoszorú, egész gyülekezet,
 Mely igen szép renddel helyre telepedett.
 Tessék kérem szépen csendben lenni,
 Mert az ételekről akarok beszélni.
 Mivel hogy én vagyok a legelső szakács,
 Mesterségem értem jobban, mint száz takács.
 A sokféle étkek nemsokára jönnek,
 Mert szakácsnőim künn egyre-másra főznek.
 Azért idejében főjön meg az étel,
 Hogy itt máma senki meg ne haljon éhen.
 És, hogy a tehénhús főjön meg idején,
 Itt van taglójával a mézárós legény.
 Azt mondja, hogy ki-ki készítse a gyomrát,
 Mert ő holnap délre leüti a marhát!
 Kilenc legény, pedig reszeli a tormát,
 Mindnyájuknak nagyon tekeri az orrát.
 A boltba is küldtem paprikáért kettőt
 S elvittek magukkal egy nagy cigányteknőt,
 Mert sok paprika kell holnap a levesbe,
 Hogy ne legyen semmi hiba az ételbe.
 A malomba is elment egy jó sánta szolgál,
 Hogy tésztának való lisztet onnét hozna.
 Gazdaasszony, pedig elment a piacra,
 Tyúkot vásárolni a holnapi napra.
 Magam, pedig megyek káposztát gyalulni,
 Mert ideje lesz már besavanyítani.
 Tisztelt uraim közt lesz, aki bort iszik?
 El is küldtem érte, lehet, hogy ád Icik.
 Lesz itt minden elég, majd hozom a többit.

800 éves Szilágypercesen

Addig kinek tetszik, egye meg a semmit.
Csakhogy biz a semmi nem könnyű eledel,
Megjárja, ki abból igen sokat elnyel.
És, ha mohón kapja, megfekszi az ágyat.
Különben kívánok hozzá jó étvágyat!
(*l. vége*)

A második mondóka

Szerencsés jó estét kívánok mindennek,
Az ide egybe gyűlt tisztos vendégeknek,
Ide beszólított ékes szép szüzeknek
S ezek közt itt lévő összes legényeknek.
Éppen most érkeztem Óperenciáról,
Barátságom vált meg angoltól, belgától,
Sok minden jót hoztam én Stalin elvtárstól.
Utánam érkeznek megterhelt tevéim,
S mindjárt itt is lesznek a pompás étkeim.
Legelső tál étel lesz bagolynyerítés,
Azt fogja követni a kemencenyögés.
Kiscsirkeordítás, kisborjú köhögés,
Ötödik tál lesz egy üres kocsizörgés.
Az ólba egy vadkan is meg van láncolva,
Két beteges koca bolha nyársra húzva.
Sült pecsenye helyett egy nagy baltafoka
S nyolcvanöt esztendő keréknek az agya.
Aztán olyan is lesz, aminek nincs mása,
Fenyőfa tetején pergelt apró kása.
S azután lesz még vasvilla nyele rántva,
És még kukorica, urason meghántva,
Tavalyi cigánynak töltött sóhajtása,
Túlságos finom lesz, akárki meglássa.
No, de nem tréfálok, megyek a konyhára,
Sok jó eledelnek drága illatára,
Megnézem a levest, nem dőlt-e a spórra,
Hogy esett a fazék a szakácsné lábára?
Ülök is szaporán egy öreg csészára
S tán visszaérkezek Szentpéter napjára.

A harmadik

Uraim, a konyhán mindent megvizsgáltam,
 S mindent a legjobb rendben is megtaláltam.
 Kötelességem ez, mert vagyok mestere,
 A mi örömatyánk rendelt engem erre.
 Készülnek az étek, a szakácsné süt, főz.
 Jól tud mindeneket, jobban, mint a papné.
 Az édes étkeket tudja kavargatni,
 De ám a boros kancsót is hajtogatni.
 Marhahús leves fő, tizenkilenc akó,
 Tejszeles tormás is lesz egy hétre való.
 El nem bírjuk élni! Fő kása hat akó,
 El nem bírná élni ötven tót arató.
 Fő a paprikás hús, pedig a javából,
 Két tinót vágtam a firma csordájából:
 És, aki beöblint tíz hektós hordónkból,
 Keveset vesz az a fejibe a gondból.

Töltött káposzta fő a disznó orrával,
 Ugyancsak füle is, ecetes tormával.
 Ki abból jóllakik, könnyen beszél azzal,
 Ki a múlt hét óta koplal éjjel-nappal.
 Készülnek az étek, a szakácsné süt-főz,
 Sok lusta cseléddel veszekedni nem győz.
 Ugrál jobbra-balra, mint erdőben az őz,
 S ezóta fölverte már az orrát a gőz.
 No, de nem tréfázok, megyek a konyhára,
 Sok jó eledelnek drága illatára.
 Megnézem a levest, nem dőlt-e a spórra,
 Nem esett a fazék szakácsnék lábára.
 Itt leszek azonnal, csak türelmet kérek,
 Ha ma nem, hát holnap bizton visszatérek.
 (vége)

Menyasszonytánckérés

Ím itt van előttünk az ékes menyasszony,
 Hogy menyasszony fejjel előbbször mulasson,
 Minden vendégének egy nótát juttasson.

800 éves Szilágyperecsen

Táncoljon hát véle mindegyik egy kurtát,
De el ne tiporják a cipője orrát,
Gondoljanak arra, hogy drágáért varrták.
Aztán tömjék meg jól banival a markát.
Asztal közepén van két nagy, üres tányér,
Én kezdem a táncot, a többi még ráér,
Addig menjenek el húzasért, százasért,
Te meg zenész húzz reá az új házaspárért.

Menyasszonykontyolás

Csitt hegedűs, népség, utat engedjeteK.
Fogtam egy galambot, melyet itt vezetek,
Fehéres a tolla, szép hegyes a kontya
De ni-ni-ni, nézzünk csak jól errefele,
Násznagy asszony milyen jól elkészítette.
Kendőt tett fejére s motyót a kezébe,
Isten tudja mi gond van most a fejében.
Most eresszük el, hogy a csomót elossa,
Nagyon szeretnénk táncolni új asszonnyal.
Állj elő vőlegény, itt van a kedvesed
Élj vele boldog és örvendő életet.
Mindnyájan kívánjuk, hogy így legyen, éljen!

Sült hús félék

Sülteket is hoztam, mégpedig kétfélét,
Mert behoztam a kakast és vele a jércét.
Köszörülje meg hát mindenki a kését,
Hogy el ne csorbítsa a tányérja szélét.
Ősapáink miért voltak olyan vének?
Azért, mert sok borral és sült hússal éltek.
Itt tehát a kakas egész taréjával,
Nem kiált több hajnalt nagy hangos torkával,
Pirosra van sülve a maga zsírjával
S nem baszkodik többet a szomszéd tyúkjával.

Paprikás hús feladása

Tisztelt vendégeim, itt a jó paprikás!
Szakácsné asszonyom minket meg is kínált.

Valóban jó étek, ritkítja is párját,
Tudom, hogy vendégim óhajtozva várják,
Gyenge bornyú hús lesz apró tarhonyával,
Harminc esztendeig járt ez az anyjával.
Mészáros urunk levágta ma bárdjával,
Fogyasszák vendégim, kedves jó étvággyal!

Menyasszony beköszöntése a vőlegényes háznál

Jó estét kívánok!
Végére jutottunk, ím hosszú utunknak
S szeretettel kérem a jelenvalókat,
Hogy hallgassák meg most az én szavaimat.
A mi kis seregünk, amely odakünt van,
A hosszú út miatt elfáradott nagyon.
Fogadják szívesen vidám hajlékukba,
Részeltessék őket szép multságokba.
Nagy fáradozásunk nem esett hiába,
Mert egy drága kincset hoztunk e hajlékba.
Ím itt a menyasszony, velünk megérkezett,
Tessék, házigazdám, fogjon véle kezét!

A Szilágysági magyarok születésének 10. évfordulójára

Most, 10 évre a Szilágysági magyarok írásának kezdetétől, ugyanazt tudom vallani, mint eddig, hogy a közel 700 oldalas könyvünk szilágysági magyar közösségünk legjelentősebb felmutatható megvalósítása.

Ha visszagondolok az indulásra, most is bennem bizserg az a tántoríthatatlan tenniakarás vágya, amely valamennyiünket elfogott, akik Petri Mór monográfiájának továbbvitelén álmodoztunk. Nem kérettük mi magunkat senki által, nem szurkolt és támogatott minket senki, nem gondoltunk az akadályokra, nehézségekre, és ingyen, bérmentesen, semmiféle anyagi támogatás és juttatás nélkül, egyemberként vállaltuk a kicsit sem egyszerűnek tűnő feladat megoldását.

Az 1995. június 25-i bogdándi néptáncalálkozó kapcsán a papilakban olyan magyar bajtársak gyűltek össze, mint Major Miklós, Sípos László, Kovács Kuruc János, Fejér László, Gáspár Attila, Nagy Árpád, Bogdán János lp., Kiss Gyula és Csepei János – kiknek hitük erősebb volt bármilyen akadálnál. Nyíltan elmondható mostmár, hogy igyekezetünk nem talált mindenütt méltó fogadtatásra, „Kuruc és bandája” nem kapott megfelelő megértést és támogatást még saját berkeinkben sem. Megnemértés, kételkedés övezte igyekezetünket, akárcsak most, amikor további öt kötet megírására vállalkoztunk. Volt úgy, hogy későbbi alapembereink is megkésve sunyiztak be sorainkba. Olyasmi azonban nem történt meg, mint most, hogy az egyik kolléga markát dörzsölve izen N. M.-től, hogy úgymond „Kuruc ne gondolja, ingyen fogok nekik dolgozni”. Valóban, az „ösgárda” térítésmentesen vállalta és valósította meg a ráeső részt, ha a tiszteletpéldányért és a megírt oldalszámokért kapott kötetet nem számítjuk fizettségnek.

Ugyancsak fájó és nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy akik anyagilag tolhatnák előre szekerünk ügyét elakadtak az ígéreték szintjén, sem azt, hogy egyes részmunkát vállaló egyének meg sem

parittyáznak, és arra sem méltatnak minket – az ügyben bízó és az ügyért állandó készenlétben álló kuratóriumot –, hogy őszintén beszámoljanak lemaradásuk okáról, esetleg munkálkodásuk jelenlegi stádiumáról.

Nyomorúságunkhoz (tragi)komikus történetek is társultak, mint például: az egyik munkaülésünk után gulyással öntődött le a zilahi alpolgármester és a főtanfelügyelő-helyettes; ugyanakkor hiány keletkezett a bérelt evőeszközök között, a következő találkozóra félretett pálinkatartalékunkban, az eladásra küldött Szilágysági magyarok 5 kötetében, máskor az eltett hidegtálban (tálcástól), stb.

Habár kezdettől fogva választott kuratóriumunk volt (jelenleg Kovács Kuruc János, Major Miklós, Fejér László, Gáspár Attila, Major István, Nagy Árpád, László László és Bajusz István a tagok), a főhajcsár kényelmetlen szerepe Kovács Kuruc Jánosnak jutott, ami számtalan álmatlan éjszakát és izgalmat okozott neki 1995 óta, a velejárá epés megjegyzésektől (főleg kalotaszegi származásáért), méltatlan és értelmetlen övön aluli ütésekről nem is beszélve (Hepehupa 4/2004/3. old.). Sajnos, a helyzet szerintem még tovább romlott, hisz tapinthatóan felmérhető az érdektelenség, nemtörődömség a felszólított írókollégák részéről, és az a bizonyos láng csak pár kuratóriumi bajtársban pislákol még – lobogásról csak néhányunknál beszélhetünk. Ez az önsanyargató folyamat nagyon veszélyes, ha arra gondolunk, hogy az a 10 év nem múlt el nyomtalanul egyikünk feje fölött sem. Többségünk túlhaladta az ötödik évtizedet, de vannak a vezéralakok között, akik jóval meghaladták már a hetvenedik évüket is, miközben a fiatalok hozzáállása egyáltalán nem egyértelmű, sőt egyáltalán nem biztató.

„Visszagondolva a Szilágysági magyarságra, a Kárpát-medencébe való hazaérkezésünk millicentenáriumára akartunk vele kedveskedni, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy meghosszabbítjuk a XX. század végéig a Petri Mór által megírt hatkötetes munkát. Ez aktuális volt, mivel a letűnő évszázadban két világháború, impérium- és rendszerváltások, államosítás és kollektivizálás, kivándorlás, tudatos szétszórattatás, erőltetett betelepítések, területi és közigazgatási átrendezések következtében nagy változásokat ért meg

800 éves Szilágyperecsen

egyre apadó közösségünk. Ezeket a változásokat, élniakarásunk megnyilatkozásait, újraszerveződéseink buktatókkal teli, rögzös útját akartuk megörökíteni: **a jelenben írni a múltról (is) a jövőnek**, a még fellelhető magyar vonatkozású emlékeket, dokumentumokat, műemlékeket, hagyományokat, szóban fennmaradt emlékfoszlányokat megemlíteni, felleltározni, elraktározni, átmenteni az utókornak. Erőfeszítésünk egyedülállónak ígérkezett, hiszen tudunkkal az egykori hatvan vármegye közül egyik sem gondolt a száz évvel azelőtti – a honfoglalás millenniumára kiadott – monográfiának folytatására(!).

Induláskor erőt adott, hogy Major Miklós tanár úr leközölte a Kui János által szerkesztett Szilágysági Szóban a Berettyó és Kraszna menti falvak kismonográfiáit, valamint Kovács Kuruc János a jelenlegi Szilágy megyéhez tartozó Almás-völgyi kalotaszegi falvak történetét. A szilágynagyfalui találkozón Major Miklós házában döntöttük el, hogy a történelmi Szilágyság 54 falvának és 4 városának (ahol magyarok többségben, de legalább kisebbségben még élnek) leírása mellett tanulmányoknak is helyet adunk könyvünkben. Ezek után a 698 oldalas kötetünknek 43 szerzője és 13 munkatársa lett, az Ajánlást Tökés László, az Előszót Egyed Ákos, az Üzenetet Kovács Kuruc János és az Utószót Szabó Zsolt írta. Sajnos, azóta eltávozott az élők sorából: dr. Dávid Zoltán, Wagner Ernő, Kovács Sándor, Sípos László és id. Adorján Kálmán.” (Uo. 4. old.). Azt hiszem, nem késő megköszönni az önzetlen ügyszeretetét Hajdu Attilának és Szekeres Bélának (akik ingyen készítették el könyvünk fényképeinek jelentős részét), Virág Daninak és Gyöngyikének (akik többször „felborították” tágas lakásukat a nemcsak tárgyalásokkal foglalatосkodó, a zenés mulatságot sem megvető szerzőgárdának), a zilahi EMKÉ-nek, a megyei RMDSZ-nek és a Szilágy Társaságnak (a bérmentes helyiségekért).

Újból, és ha kell nem utolsó sorban felelevenítem a kollégák emlékezetét, hogy annak idején az utolsó bővített összejevetelünkön, a Szilágy Társaság Kossuth utcai székházában 2002. január 4-én, mindenkire érvényes határozatot szavaztunk meg, éspedig, hogy:

1) záros határidőn belül minden szerző az első kötetből küldi az

által írt szövegben fellelhető esetleges pontatlanságok, elírások és hiányosságok jegyzékét;

2) az elvállalt helységek teljes név, ragadványnév, helynév, dülő- és határnév gyűjteményét (a hozzácsatolható magyarázatokkal), és 2003. január 6-ig leteszi a második kötetben vállalt munka ráeső részét.

Sajnos, ez a határidő fokozatosan kitolódott, és a **második kötet kéziratait 2005. március 15-ig** szeretttük volna megkapni mindenkitől, azzal a szándékkal, hogy Petri Mór halálának 60. évfordulójára ezzel a kötetrel emlékezzünk. Senki se vegye sértésnek, ha a következőkben név szerint megemlítem azon szerzőkollégákat, akik leget tettek eddig felhívásunknak vagy legalább tudomásunk van munkálkodásukról. Különös elismerés illeti Dani József goroszlói igazgató urat, aki időben kinyomtatva és CD lemezen is leadta Magyaroroszló, Kusaly és Szilágykerked történetét Trianontól napjainkig. A határidő betartása jellemzi Sípos Zsuzsanna (Szilágyszér), Mészáros István (Bogdánd), Bakk Ferenc, Kaszta András (Hadad), Erdei Sándor (Ilosva) és Sándor János (Benedekfalva) munkáit, azzal a megjegyzéssel, hogy csak 1940-től tárgyalják községük történetét.

A tanulmányok kategóriában kimagaslik a budapesti Magyar Zoltán néprajzkutató kézirata (Történeti és helyi mondák a Szilágységban), kinyomtatva és merevlemezen átadva. Adatgyűjtési-szerkesztési fázisról értesültünk Major Miklós (Bürgezd, Borzás, Nagyfalva), Kovács Kuruc János (Zilah), Joikits Attila, Hajdu Attila (Szilágysomlyó), Vicsai János (Égerhát, Monó, Szamoscikó, Ardó, Sülelmed, Szamosújlak), Oláh Miklós (Kraszna, Ráton), Tolnai Miklós (Szilágyfőkeresztúr), Szoboszlai Attila (Kémer), Sipos András (Szilágyszeg), Molnár László (Désháza, Menyő, Nagymon, Vervölgy), Márkus László (Zovány), Varga D. István (Szilágycseh, Lele), Bóné Vilmos (Balla), László László (Sámson), Tyukodi Albert (Szilágyszentkirály), Nagy Miklós (Szilágypanit), Lóga Zsolt (Alsóvalkó, Lecsmér), Kerekes Edit (Egrespatak), Dénes István és Irén (Varsolc), B. Simon György (Bagos), Zsigmond Attila (Somlyóújlak) monográfiájával kapcsolatban.

800 éves Szilágyperecsen

Olyan munkatársaink is vannak, akik kezdetben hat helységet vállaltak magukra, és még egyet sem készítettek el, mások egyáltalán nem méltattak válaszadásra.

Olyan jelenség is van, hogy helyi jellegű füzeteket/könyvecskéket jelentetnek meg egyes munkatársak – ami önmagában üdvözlendő lenne –, de az már nem, hogy olyan műveket fogadnak könyveik lapjaira, amelyek legalább háromszor is megjelentek nyomtatásban, amiből kettő könyv formájában. Dr. Egyed Ákos professzor szerint is ez a módszer (többszörös újraközlés) nem lesz jó hatással következő köteteink értékére és minőségére.

Végezetül el kell mondjuk, hogy a kuratórium, látva a kéziratok lassú csörgedezését úgy döntött, hogy a *Szilágysági magyarok 2.* tartalma *A Szilágyság képekben (19-20. század)* lesz, amit még ebben az évben kiadhatnánk (a pénz egy részét előteremtettük már a zilahi történelmi múzeummal közösen), csak sajnos területi munkatársaink nem segítettek összegyűjteni a fényképeket. Így Szilágycseh és Sarmaság például ki kellene maradjon a kötetből. A tervezett második kötet, amely tartalmazná a szilágysági magyarság történetét a trianoni döntéstől napjainkig, úgyszintén össze kellene álljon *Szilágysági magyarok 3.* címmel. Munkatársainkat további munkálkodásra buzdítjuk és a kézirataikat érdeklődéssel várjuk.

Kovács Kuruc János

S.C. ARTMOB S.R.L

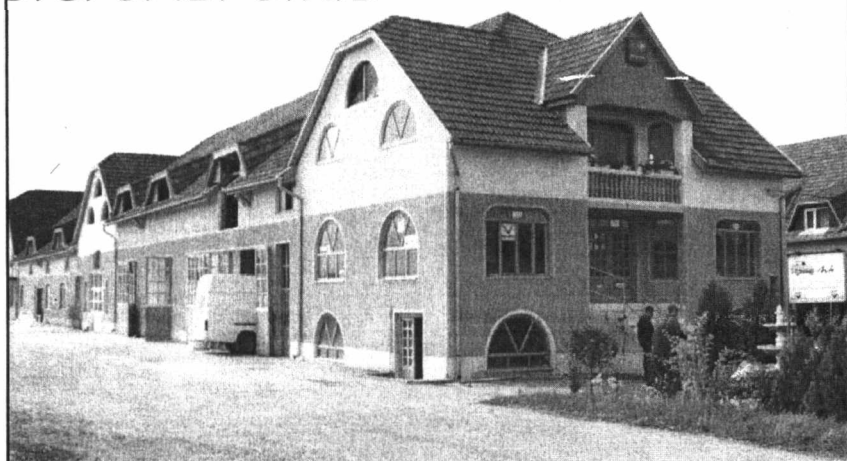

Tevékenységi kör: bútorkészítés és árusítás

Cégtulajdonos: Sajtós Sándor

Telefon: 0744/575367

S.C. BALY S.R.L

Tevékenységi kör: pékipar, autójavítás, kereskedelem

Cégtulajdonos: Józsa Bálint

Telefon: 0260/672781

800 éves Szilágypercesen

S.C. BARNABÁS S.R.L.

Tevékenységi kör: bútorkészítés és bútorkereskedelem

Cégtulajdonos: Kulcsár Barna

Telefon: 0744/781321

S.C. DACI-CO MARENTO S.R.L.

Tevékenységi kör: vendéglátóipar, kereskedelem, pékség

Cégtulajdonos: Báka Márton

Telefon: 0744/533192; 0744/575368

S.C. HUN-SERV S.R.L.

Tevékenységi kör: autójavítás, autóalkatrész
forgalmazás, gépkocsik műszaki vizsgáztatása
Cégtulajdonos: Balla Zsigmond
Telefon: 0744/575365

S.C. JÓZSA MOBIL S.R.L.

Tevékenységi kör: bútorkészítés, ajtó, ablak készítés
Cégtulajdonos: Józsa Sándor
Telefon: 0744/471390

800 éves Szilágyperecsén

S.C. PANY-TIBI S.R.L.

Tevékenységi kör: kereskedelem, malom- és pékipar
Cégtulajdonos: Báka Tibor
Telefon: 0744/558681

S.C. TINICHIGERIE BALLA S.R.L.

Tevékenységi kör: fémlemez megmunkálás
Cégtulajdonos: Balla József
Telefon: 0260/672863

MAGIC SERVICE SRL

Zalau, B-dul M. Viteazul bl. A96-parter
(vis a vis de C.É.C.)

Tel.Fax: 0260/619319, 0744/583418

www.magicservice.ro

FORGALMAZUNK & SZERVIZELÜNK

- hitelesített kasszagépeket: ZEKA M, ACTIVA, PARTNER 500, A100, OPTIMUS, MERCURY 130F
- elektromos taxiórákat
- elektromos mérlegeket, számítógépeket
- készítünk automata bélyegzőket: COLOP, TRODAT

A LEGELŐNYÖSEBB ÁRAKAT AJÁNLUK!

MAGIC SERVICE SRL

Zalau, B-dul M. Viteazul bl. A96-parter
(vis a vis de C.É.C.)

Tel.Fax: 0260/619319, 0744/583418

www.magicservice.ro

COMERCIALIZARE & SERVICE

- case de marcat fiscale: ZEKA M, ACTIVA, PARTNER 500, A100, OPTIMUS, MERCURY 130F
- taximetre electronice fiscale
- cântare electronice, calculatoare
- confecționare ștampile pe suport automat: COLOP, TRODAT

CELE MAI MICI PREȚURI!

800 éves Szilágyperecsén

FARAL

PRO TEAM

tâmplarie pvc si aluminiu cu geam termopan

Zilahon és Szilágy megyében a legelőnyösebb árakon ajánljuk szakszerű szolgáltatásainkat:

- termopán ablakok, ajtók
- kirakatokat PVC és alumínium lemezekből termopán ablakokkal készítünk
- **egyéb ajánlatunk: négyszobás lakásnak a PVC profilját a háromszobás lakás árértévégezzük el**

Várjuk üzletfeleinket zilahi központunkban:
M. Viteazul sugárút, bl. A96/A-földszint
(a CEC-el szemben).

Tel/Fax: 0260/619739; mobil: 0740/205593

FARAL

PRO TEAM

tâmplarie pvc si aluminiu cu geam termopan

Execută la cele mai mici prețuri din Zalău

- ferestre, uși, chioșcuri
- vitrine din PVC și Aluminiu cu geam termopan

• **Nu ratați oferta excepțională:
profile PVC cu patru camere la preț de trei camere**

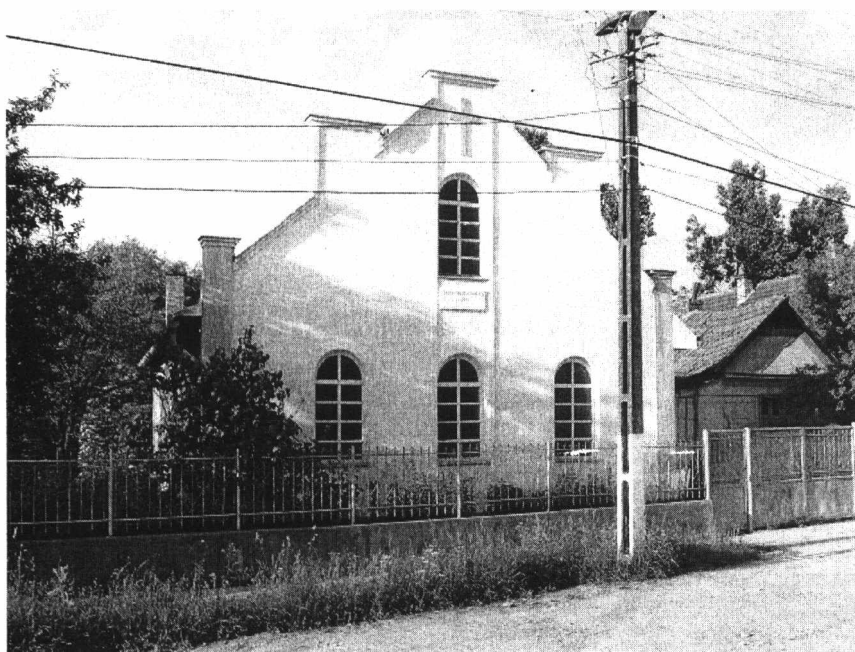
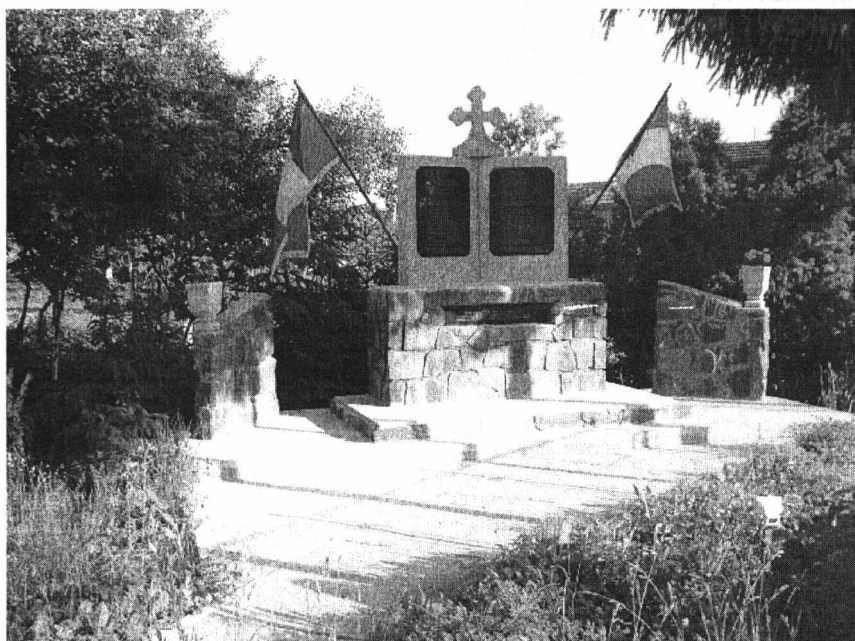
Vă așteptăm la magazinul de prezentare situat pe

B-dul M. Viteazul, Bl. A96/A-parter

(vis a vis de CEC).

pentru a vă convinge!

Tel/Fax: 0260/619739; mobil: 0740/205593

Tartalomjegyzék:

Bonczidai Csaba:

Polgármesteri köszöntő..... 4

Bonczidai Csaba:

Salutul primarului..... 5

Szilágyperecseni képek

(*Gáspár Attila gyűjtése*)..... 6

Scurtă prezentare: Pereznek - Perczen - Pericei..... 8

Lakóné Hegyi Éva:

Ókori emlékek Perecsen határában..... 12

Szilágyperecseni képek..... 14

László László:

Szilágyperecsen rövid bemutatása és története..... 16

Gáspár Attila:

Perecseni népdalválogatások 32

Kovács József:

Szilágyperecseni esküvői rigmusok..... 53

Kovács Kuruc János:

A Szilágysági magyarok születésének 10. évfordulójára..... 78

Támogatóink..... 83

